

Mestna občina
Ljubljana
Župan
Mestni trg 1, 1000 Ljubljana

Številka: 6041-6/2025-1

Datum: 3. 10. 2025

**Mestna občina Ljubljana
Mestni svet**

ZADEVA: Predlog za obravnavo na seji Mestnega sveta Mestne občine
Ljubljana

PRIPRAVIL: Mestna uprava Mestne občine Ljubljana, Oddelek za kulturo – Urad za mladino

NASLOV: Poročilo o izvajanju Strategije Mestne občine Ljubljana za mlade 2016 – 2025.

POROČEVALCA: Katarina Gorenc, vodja Urada za mladino Oddelka za kulturo
mag. Mateja Demšič, vodja Oddelka za kulturo

PRISTOJNO DELOVNO TELO: Odbor za predšolsko vzgojo in izobraževanje

PREDLOG SKLEPA:

Mestni svet Mestne občine Ljubljana se seznani s Poročilom o izvajanju Strategije Mestne občine Ljubljana za mlade 2016 – 2025.

Župan
Mestne občine Ljubljana
Zoran Janković

Priloga: poročilo z obrazložitvijo

Na podlagi 27. člena Statuta Mestne občine Ljubljana (Uradni list RS, št. 31/21 – uradno prečiščeno besedilo) je Mestni svet Mestne občine Ljubljana na svoji seji dne sprejel naslednji

S K L E P

Mestni svet Mestne občine Ljubljana se seznani s »Poročilom o izvajanju Strategije Mestne občine Ljubljana za mlade 2016 – 2025.«.

Št.
Ljubljana,

Župan
Mestne občine Ljubljana
Zoran Janković

Obrazložitev
Predloga poročila o izvajanju Strategije Mestne občine Ljubljana za mlade 2016-2025

Pravni temelj

Pravni temelj za sprejem predlaganega akta je:

- 27. člena Zakona o javnem interesu v mladinskem sektorju (Uradni list RS, št. 42/10), ki določa, da »samoupravna lokalna skupnost lahko uresničuje mladinsko politiko na lokalni ravni tako, da sprejme lokalni program za mladino«, in
- 27. člena Statuta Mestne občine Ljubljana (Uradni list RS, št. 66/07 – uradno prečiščeno besedilo in 15/12), ki določa, da ima Mestni svet Mestne občine Ljubljana med ostalimi pristojnostmi tudi pristojnost, da sprejema statut, odloke in druge akte Mestne občine Ljubljana ter da izvaja ustanoviteljske pravice do javnih zavodov.

Ocena stanja ter razlogi in cilji, zaradi katerih je akt potreben

Mestni svet MOL je na svoji 11. seji, 23. 11. 2015 sprejel Strategijo MOL za mlade 2016-2025 (v nadaljnjem besedilu: Strategija). S tem je mestna občina vzpostavila celovito in trajnostno naravnano lokalno politiko v mladinskem sektorju, ki sega na vsa področja, ki vplivajo na položaj in perspektivo mladih v družbi. V obravnavanem obdobju so bili mladi v primežu gospodarske krize in prepoznani kot ena najbolj ranljivih skupin v družbi. To je imelo za posledico korenito spremembo evropske, nacionalne in lokalne mladinske politike. Evropska komisija je v EU Strategiji za mlade 2010-2018 opredelila dva splošna cilja: povečati enakost možnosti mladih v EU na področjih izobraževanja in trga dela ter spodbuditi mlade k aktivni participaciji v družbi. Skladno s tem je evropska komisija v strategiji določila prioritete na osmih področjih: izobraževanje in usposabljanje, zaposlovanje in podjetništvo, zdravje in dobro počutje, participacija, prostovoljstvo, socialna vključenost, mladi in svet ter mladi in ustvarjalnost. MOL je s prvo strategijo za mlade sledila evropskim in nacionalnim politikam na področju mladine.

V letu 2025 je Strategija vstopila v zaključek svojega izvedbenega obdobja, zato smo Urad za mladino OK MOL kot nosilci izvajanja strateškega dokumenta, že leta 2024 pristopil k celoviti analizi njenega izvajanja. Vmesna evalvacija strategije je bila izvedena leta 2020 in se je nanašala na obdobje 2016 – 2019. Končna analiza je črpala podatke iz vmesne evalvacije, kjer je bilo to smiselno, ter primerjala in dodala podatke za drugo polovico obdobja izvajanja. Na podlagi vseh zbranih podatkov in ugotovitev je bilo pripravljeno pričujoče poročilo.

Poglavitne rešitve

Poročilo povzema ključne ugotovitve analize izvajanja strategije ter jih strukturira po posameznih ciljnih strategije. Vsako poglavje vsebuje pregled stanja, doseženih rezultatov, izpostavi vlogo Urada za mladino, prepoznane izzive ter predstavlja predloge za nadaljnje ukrepanje, saj je v zaključni pripravi naslednji strateški dokument za mlade.

Namen analize je bil preveriti doseganje ciljev in učinkovitost izvedenih ukrepov, identificirati dobre prakse, izzive ter podati smernice za oblikovanje nove strategije za obdobje po letu 2025. Uporabljene so bile kvantitativne in kvalitativne metode, med drugim analiza javnih razpisov, pregled podatkov iz orodja Logbook, strukturirani in polstrukturirani intervjuji, spletne ankete in fokusne skupine z mladimi. Poseben poudarek je bil namenjen vlogi Urada za mladino Mestne občine Ljubljana, ki deluje v okviru Oddelka za kulturo, kot osrednjega koordinacijskega telesa, ki usmerja in podpira izvajanje strategije ter skrbi za povezovanje vseh vključenih akterjev.

V strategiji in v poročilu o izvajanju strategije, znotraj horizonta celovitosti pristopa do položaja mladih izstopa prednostna usmeritev, ki je v neposredni pristojnosti Urada za mladino MOL, ki deluje v okviru

Oddelka za kulturo, in sicer: okrepitev mladinskega dela tako v smislu izgradnje mreže Mladinskih centrov Ljubljana, povečanje dostopnosti programov mladinskega dela za mlade ter opolnomočenje izvajalcev v mladinskem sektorju.

Finančne in druge posledice sprejetja akta

Finančne posledice izvajanja strategije so se uresničevale v okviru sprejemanja vsakoletnih proračunov MOL.

Pripravili:

Katarina Gorenc,
vodja Urada za mladino

Katarina Gorenc

Sabina Gabrijel
višja svetovalka I

Gabrijel

Mateja Demšič

Mag. Mateja Demšič
sekretarka – vodja oddelka

**Poročilo o izvajanju Strategije
Mestne občine Ljubljana za mlade
2016 - 2025**

UVOD

Strategija Mestne občine Ljubljana za mlade 2016–2025 je ključni programski dokument mestnih mladinskih politik, s katerim je Mestna občina Ljubljana vzpostavila sistematičen okvir za izboljšanje kakovosti življenja mladih v mestu ter za krepitev njihove participacije, samostojnosti in vključenosti v družbo. Strategija opredeljuje deset vsebinskih področij, za katera je Mestna občina Ljubljana prepoznala potrebo po posebni pozornosti, ukrepih in podpori. Ti zajemajo tako ključna področja, kot so izobraževanje, zaposlovanje in stanovanjska problematika, kot tudi področja, ki se nanašajo na prosti čas, ustvarjalnost, zdravje, mobilnost in okolje. Strategija izpostavlja pomen sodelovanja med mladimi, mladinskimi organizacijami, izvajalci programov in mestnimi službami, hkrati pa je tudi orodje za krepitev institucionalnega dialoga med mladimi in odločevalci na lokalni ravni.

V letu 2025 je Strategija vstopila v zaključek svojega izvedbenega obdobja, zato smo Urad za mladino OK MOL, kot nosilci izvajanja strateškega dokumenta, že leta 2024 pristopil k celoviti analizi njenega izvajanja. Vmesna evalvacija strategije je bila izvedena leta 2020 in se je nanašala na obdobje 2016 – 2019. Končna analiza je črpala podatke iz vmesne evalvacije, kjer je bilo to smiselno, ter primerjala in dodala podatke za obdobje 2020 – 2024. Namen analize je bil preveriti doseganje ciljev in učinkovitost izvedenih ukrepov, identificirati dobre prakse, izzive ter podati smernice za oblikovanje nove strategije za obdobje po letu 2025. V analizi so bile uporabljene tako kvantitativne kot kvalitativne metode, med drugim analiza javnih razpisov, pregled podatkov iz orodja Logbook, strukturirani in polstrukturirani intervjuji, spletne ankete in fokusne skupine z mladimi. Poseben poudarek je bil namenjen vlogi Urada za mladino Mestne občine Ljubljana, ki deluje v okviru Oddelka za kulturo, kot osrednjega koordinacijskega telesa, ki usmerja in podpira izvajanje strategije ter skrbi za povezovanje vseh vključenih akterjev.

Analiza učinkovitosti Strategije za mlade Mestne občine Ljubljana je pokazala, da se z mladinskim delom v mestu ukvarja zelo širok krog organizacij. V letu 2024 je MOL s sofinanciranjem omogočila delovanje kar 78 mladinskih organizacij, petih vsebinskih mrež, dveh preventivnih programov CSD, osmih mladinskih centrov v upravljanju NVO ter delovanje Javnega zavoda Mladi zmaji. Te organizacije delujejo po vseh 17 četrtnih skupnostih, pokrivajo zelo raznolika področja – od kulture, zdravja, izobraževanja in sociale do aktivnega državljanstva – ter s tem pomembno dopolnjujejo javne službe.

Mladinsko delo v Ljubljani se izvaja kakovostno in prinaša vidne učinke. Mladi skozi programe pridobivajo znanja in kompetence, ki jim pomagajo pri osebni rasti in profesionalnem razvoju. Posebej izstopajo pozitivni vplivi na duševno in telesno zdravje, spodbujanje ustvarjalnosti, podjetnosti in inovativnosti ter krepitev participacije, prostovoljstva, medkulturnega dialoga in socialne vključenosti.

Organizacije pa ne ustvarjajo zgolj programov za neposredne udeležence, temveč tudi trajne produkte širšega pomena: priročnike, didaktična gradiva, interaktivna orodja in druge inovacije, ki so v pomoč tudi učiteljem, staršem, mladinskim delavcem in širši javnosti. Mnoge od teh vsebin presegajo lokalne okvire in prispevajo k prepoznavnosti Ljubljane kot mladim prijaznega mesta na nacionalni in mednarodni ravni.

Kljub uspehom pa analiza razkriva potrebo po še bolj strukturirani koordinaciji, saj zaradi raznolikosti akterjev in vsebin prihaja do prekrivanj in manjše preglednosti, kar zmanjšuje učinkovitost.

Analiza strategije je pokazala tudi, da nekateri cilji posegajo na področja, ki niso neposredno v domeni lokalne skupnosti in sicer gre za nekatere cilje na področjih izobraževanja, zaposlovanja in stanovanjske politike. Čeprav je njihova vključitev smiselna zaradi celostne obravnave mladih, pa bo potrebno pri oblikovanju nove strategije, cilje in ukrepe v večji meri oblikovati v skladu s pristojnostmi lokalne skupnosti. Vendarle pa je MOL z različnimi ukrepi – od štipendij in praks do sofinanciranja organizacij in zagotavljanja prostorov – pomembno prispevala tudi k doseganju teh širših ciljev.

To poročilo povzema ključne ugotovitve analize ter jih strukturira po posameznih ciljnih strategije. Vsako poglavje vsebuje pregled stanja, doseženih rezultatov, vloge Urada za mladino, izzivov, ki so bili prepoznani, ter predlogov za nadaljnje ukrepanje. Poročilo je namenjeno Mestnemu svetu MOL kot osnova za presojo dosedanjega izvajanja strategije in kot podlaga za oblikovanje prihodnjih usmeritev mladinske politike v mestu.

CILJ 1: Kontinuirano povečevanje vključenosti otrok in mladih v mladinske centre

Cilj 1 strateškega dokumenta predvideva povečevanje vključenosti mladih v mladinske centre, s poudarkom na trajni dostopnosti kakovostnih, mladim prilagojenih programov v vseh delih mesta. Glavni poudarek je na zagotavljanju prostorskih in programskih pogojev, ki mladim omogočajo varno, ustvarjalno in podporno okolje za neformalno učenje, druženje, ustvarjanje in vključevanje v družbo. Kot smo predvideli v strateškem dokumentu, je bila leta 2017 vzpostavljena Mreža mladinskih centrov Ljubljana. V Mrežo mladinskih centrov Ljubljana so vključene nevladne organizacije, ki so izbrane na javnem razpisu ter javni zavodi, ki izvajajo programe mladinskih centrov. To so Javni zavod Mladi zmaji – Center za preživetje prostega časa mladih (v nadaljevanju: JZ Mladi zmaji), ki ga je ustanovila Mestna občina Ljubljana ter Center za socialno delo Ljubljana, s programoma Cona in Mladinsko središče Vič. Delovanje Mreže mladinskih centrov koordinira JZ Mladi zmaji. Mreža mladinskih centrov je v prvem letu delovanja oblikovala enotno zunanjo podobo in skupno poslanstvo. Do leta 2019 je bilo v Mrežo mladinskih centrov vključenih 13 mladinskih centrov in so pod skupnim imenom Mreža mladinskih centrov Ljubljana predstavljeni na spletni strani (www.mrezaljubljana.si), kjer so opredelili skupno poslanstvo in vrednote ter dogovorili način sodelovanja v mreži.

Mreža mladinskih centrov Ljubljana (v nadaljevanju: Mreža MC) je skupnost mladinskih centrov v Ljubljani z jasno opredeljenim poslanstvom in smernicami. Njen glavni namen je **zagotoviti mladim varno, spodbudno okolje**, kjer lahko odkrijejo in razvijajo svoje talente, krepijo lastno moč in vrednost ter se vključujejo in aktivno sodelujejo v družbi. Mreža MC danes povezuje 19 raznolikih mladinskih centrov in jih podpira pri njihovem delovanju. Pri svojem delu sledijo vrednotam kot so soustvarjanje, solidarnost, spoštovanje, pristnost, osebnostni in strokovni razvoj. Mreža MC izvede vsaj pet skupnih srečanj na leto ter vsaj eno skupno aktivnost. Skrbi za prepoznavnost mladinskih centrov v mestu, informira o priložnostih za mlade, hkrati pa aktivno promovira in organizira skupne dogodke, kot sta Noč mladinskih centrov in Dan za prostovoljce. Organizira redna izobraževanja in izmenjave mladinskih delavcev ter tako krepi njihovo strokovnost in inovativnost, posledično pa skrbi tudi za kakovostno mladinsko delo. Mreža deluje kot glas mladih do mestnih oblasti in drugih odločevalcev, s ciljem, da se perspektiva mladih vključuje v razvoj mesta. Mreža MC je model dobre prakse, saj je z raznoliko vsebino in načinom dela lahko zgled vsem, ki se povezujejo v dobro mesta.

Aktivno delovanje Mreže mladinskih centrov Ljubljana je del poslanstva Urada za mladino OK MOL. Je pobudnik ustanovitve, zagotavlja materialne in druge pogoje za delovanje, skrbi za spremljanje izvajanja aktivnosti ter za kontinuiran razvoj kakovosti. Preko vključenosti v mednarodne aktivnosti

spodbuja mednarodno sodelovanje in izmenjavo dobrih praks. Pri podpori sledi Evropski listini o kakovostnem mladinskem delu, ki v ospredje postavlja aktivno vključevanje mladih v oblikovanje aktivnosti. MOL je aktivna članica mednarodne mreže KEKS, mreže organizacij, ki skrbi za podporo in razvoj kakovosti v mladinskem delu.

Mladinski centri v upravljanju Javnega zavoda Mladi zmaji:

- ČMC Mladi zmaji Bežigrad,
- ČMC Mladi zmaji Šiška,
- ČMC Mladi zmaji Črnuče,
- ČMC Mladi zmaji Zalog,
- ČMC Mladi zmaji Golovec,

Mladinski centri v upravljanju nevladnih organizacij:

- SMC Kodeljevo v upravljanju Zavoda Salesianum,
- SMC Rakovnik v upravljanju Društva SMC Rakovnik,
- Skupaj v skupnosti v upravljanju Mladinskega informativnega svetovalnega središča Slovenije,
- MC Legebitra v upravljanju Društva informacijski center LEGEBITRA,
- MC Vič v upravljanju Zavoda Nefiks,
- MC BOB v upravljanju BOB, Zavoda za izobraževanje in kulturne dejavnosti,
- Mladinska postaja Moste v upravljanju Združenja mladih, staršev in otrok Sezam,
- MC Ulca v upravljanju BOB, Zavoda za izobraževanje in kulturne dejavnosti.

Dnevni centri CONA - Skupnostni programi za mlade v upravljanju CSD Ljubljana, Enota Moste-Polje:

- CONA Fužine,
- CONA Korak,
- CONA Most,
- CONA Polje,
- CONA Cent'r.

Dnevni center za otroke in mladostnike v upravljanju CSD Ljubljana, Enota Vič-Rudnik:

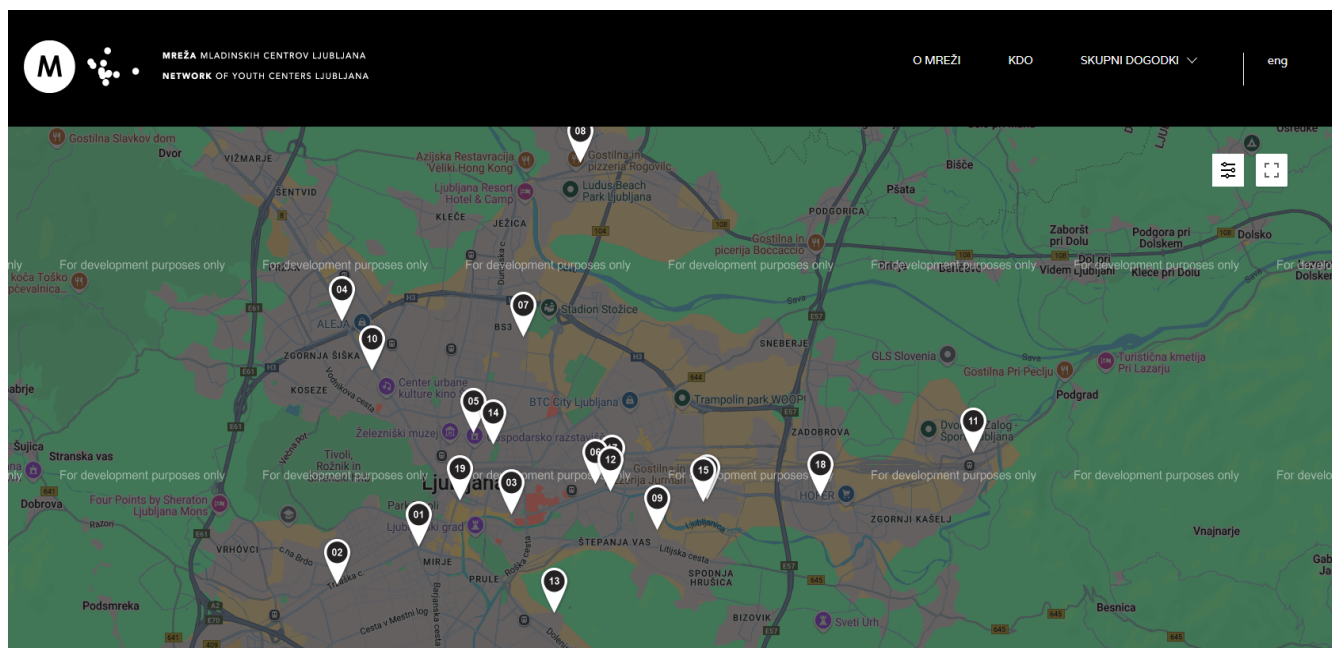
- MS Vič.

Mobilni enoti mladinskega in skupnostnega centra v upravljanju Mladih zmajev:

- Mobilni MC Ljuba in Drago,
- Skupnostni center Borc.

Zemljevid mreže in spletna stran:

Mreža MC Ljubljana ima svojo spletno stran: <https://www.mrezaljubljana.si/>, na kateri je tudi interaktivni zemljevid vseh članic mreže, s predstavitvami vseh mladinskih centrov.

Slika: Lokacije mladinskih centrov na zemljevidu Ljubljane

Uresničevanje cilja:

Iz zemljevida izhaja, da so mladinski centri razpršeni po širšem območju Ljubljane. Ob vzpostavitvi Mreže MC se je pojavila potreba po vzpostavitvi sistema za beleženje dela in spremljanje aktivnosti, sistema, ki bo omogočal preverjanje izpolnjevanja pogojev ter primerjave med mladinskimi centri in v okviru posameznega mladinskega centra za spremljanje napredka. Zato smo leta 2019 začeli s pilotnim vpeljevanjem digitalnega orodja Logbook. Gre za spletno orodje za spremljanje vsakodnevne dela mladinskih centrov (v nadaljevanju: MC) in razvoj kakovosti mladinskega dela (v nadaljevanju: MD), ki so ga v letu 2019 pilotno uvajale v delo mladinskih centrov tri občine, vključene v mednarodno strateško partnerstvo Europe Goes Local, poleg Ljubljane še Brežice in Novo mesto. Spletni ocenjevalni model Logbook spremlja različne statistike in mladinskim centrom nudi podporo pri oblikovanju ciljev in evalvacijo njihovega dela. Mladinskim delavcem omogoča sprotni vnos in redno spremljanje statističnih podatkov o aktivnostih in obiskovalcih mladinskega centra. Dodana vrednost tega orodja so letni vprašalniki za mlade udeležence, s katerimi mladinski delavci s strani mladih pridobijo povratno informacijo o svojem delu. Na podlagi teh podatkov se lahko mladinsko delo razvija in postaja bolj kakovostno. Vse organizacije, ki orodje uporabljajo, s pomočjo rezultatov načrtujejo nove aktivnosti, prilagajajo delovanje, postavljajo cilje in s tem krepijo kakovost dela. Logbook so organizacije začele testirati ob koncu leta 2018, leto 2019 pa je bilo prvo leto, ko se je to orodje uporabljalo preko celega leta. Ob branju podatkov je potrebno razumeti, da je bilo leto 2019 pilotno leto, ko smo orodje šele spoznavali. Naslednji dve leti pa je zaznamovala epidemija korona virusa. V tem izrazito zahtevnem obdobju, so se mladinski centri hitro prilagodili in nudili mladim najnujnejšo pomoč, glede na njihove potrebe. Nekateri so mladim posodili tehnično opremo za spremljanje pouka, dva od mladinskih centrov (JZ Mladi zmaji in Legebitra) sta vzpostavila digitalni mladinski center, kjer sta zagotavljala redno prisotnost mladinskih delavcev in odprte kanale do mladih. Tudi sicer so mladinski centri vzpostavili digitalno prisotnost in zagnali številne aktivnosti digitalnega mladinskega dela, vendar pa se je hitro izkazalo, da je največji problem sama izoliranost, zato so v najkrajšem možnem času, vzpostavili tudi odprtost in možnost osebnih stikov v skladu z navodili za preprečevanje širjenja okužb. Iz primerjave parametrov lahko vidimo postopno rast aktivnosti in števila udeležencev. Udeležba mladih na

aktivnostih, ki so bili evidentirani v sistemu se je v pandemskem letu 2020 nekoliko zmanjšala, vendar so se trendi po letu 2021 znova stabilizirali. K temu je pripomoglo prilagajanje programov potrebam mladih, boljše prostorske razmere ter okrepljeno informiranje.

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Aktivnosti	9.225	12.215	17.050	16.147	16.172	15.297
Ure aktivnosti	54.685 h	36.923 h	48.122 h	50.401 h	60.869 h	51.799 h
Udeleženci	94.555	82.358	116.155	160.541	158.364	152.379
Prostovoljci	7.930	7.423	6.528	4.845	5.342	5.494
Ure fasilitiranja mladih	9.881 h (18 %)	8.440 h (23 %)	12.217 h (25 %)	13.399 h (27 %)	13.881 h (23 %)	9.521 h (18 %)
Spolna zastopanost						
Fantje:	55,2 %	54,6 %	53,7 %	54 %	54,6 %	54,8 %
Dekleta:	43,9 %	44,5 %	45,8 %	45,4 %	44,3 %	43,8 %
Nebinarni:	0,9 %	0,9 %	0,5 %	0,6 %	1,0 %	1,4 %

Podatki za letno evalvacijo dela mladinskih centrov se zbirajo preko dveh vprašalnikov, ki ju izpolnjujejo obiskovalci mladinskih centrov (vsako leto v obdobju treh tednov v oktobru). Na splošni vprašalnik o delovanju mladinskih centrov je v obdobju od 2018 do 2024 odgovorilo skupno 4.475 mladih, na vprašalnik o skupinskih dejavnostih v mladinskih centrih pa v istem obdobju 1.734 mladih. Vprašalniki so anonimni, zato ni mogoče ugotoviti, ali so isti udeleženci programov odgovarjali na vprašalnike več let zapored, pričakovati pa je, da se nekateri respondenti ponavljajo.

Preko 90 odstotkov mladih ocenjuje, da v mladinskih centrih pogosto vlada dobro vzdušje in imajo večinoma občutek, da so del skupnosti. V centru čutijo, da so lahko to kar so in se počutijo varno. Ocenjujejo, da mladinski delavci vedno oziroma vsaj pogosto ukrepajo, če se v mladinskem centru kdo do drugih obnaša neprimerno ali povzroča težave in da v centrih veljajo enaka pravila ne glede na to, kateri mladinski delavci so prisotni.

Preko 90 odstotkov sodelujočih mladih ocenjuje, da se v mladinskih centrih lahko udeležijo različnih aktivnosti, ne da bi pri tem motili drug drugega. Enak delež jih ocenjuje, da so v mladinskih centrih na voljo aktivnosti, pri katerih je zabavno sodelovati. Dobrih 85 odstotkov mladih poroča, da v mladinskem centru vedno ali vsaj pogosto prevzamejo del odgovornosti pri aktivnostih.

Mladi v podobnem deležu ocenjujejo, da so mladinski centri dobro opremljeni in da oprema večinoma dobro deluje. Dobrih 85 odstotkov mladih ocenjuje, da je mladinski center odprt v urah, ko ga najraje obiščejo.

Velika večina mladih, ki so izpolnjevali vprašalnike (preko 95 odstotkov), ocenjuje, da so mladinski delavci vedno ali vsaj pogosto veseli, da prihajajo v mladinski center. Preko 90 odstotkov jih pravi, da jih mladinski delavci vedno ali vsaj pogosto spodbujajo k podajanju idej in predlogov. Preko 85 odstotkov jih pravi, da se mladinski delavci z njimi vedno ali vsaj pogosto pogovarjajo o njihovem počutju, enak delež pa tudi poroča, da mladinskim delavcem zaupajo.

Osrednji mladinski center – Center mladih Ljubljana

Eden od ukrepov strategije je predvideval vzpostavitev osrednjega mladinskega centra v središču Ljubljane. V Palači Cukrarna nastaja Center mladih Ljubljana, ki bo vključeval vse ravni delovanja mladih: druženje, povezovanje, sodelovanje, kreativnost in udeležanje. Vizija novega centra mladih temelji na participativni praksi vključevanja mladih v procese delovanja. Zato je JZ Mladi Zmaji med letoma 2021 in 2024 izvedel 7 posvetov na temo osrednjega mladinskega centra, od tega 4 javne:

- Festival tisočerih zgodb (2024)
- Festival hiše tisočerih zgodb – Na potih do centra mladih Ljubljana (2023)
- Cuker na cukur - Palača Cukrarna (2022)
- Sanjaj svoje mesto – posvet in druženje (2022)

Gradbena in obrtniška dela za prenovo Palače Cukrarna so se pričela maja 2024, ob koncu leta 2025 pa pričakujemo dokončanje del.

Posebne oblike dostopnosti in mobilnosti:

Mladinski centri so razpršeni po različnih četrtnih skupnostih, kar omogoča prostorsko dostopnost večini mladih v Ljubljani. Kljub temu ostajajo posamezna območja manj pokrita, npr. bolj podeželski deli MOL ali območja z večjim deležem mladih iz ranljivih skupin. V ta namen se dopolnjujejo klasične oblike delovanja z mobilnimi enotami (npr. avtobus Ljuba & Drago) in uličnim mladinskim delom (glej tudi Cilj 3).

Financiranje mladinskih centrov:

Leto	Financiranje JZ Mladi zmaji	MC v upravljanju NVO	Dnevni centri CSD-LJ	Skupaj
2016	525.626,00	/	119.396,00	645.022,00
2017	564.095,00	149.486,00	102.639,00	816.220,00
2018	858.624,00	207.383,00	143.846,00	1.209.853,00
2019	748.071,00	212.983,00	143.846,00	1.104.900,00
2020	696.587,00	277.240,00	159.159,00	1.132.986,00
2021	759.935,00	279.990,00	156.163,00	1.196.088,00
2022	813.318,00	290.775,00	170.550,00	1.274.643,00
2023	1.048.976,00	354.996,00	170.550,00	1.574.522,00
2024	1.094.927,00	370.450,00	203.086,00	1.668.463,00
Skupaj	7.110.159,00	2.143.303,00	1.369.235,00	10.622.697,00

CILJ 2: Povečanje števila in obsega programov in projektov nevladnih organizacij v mladinskem sektorju ter krepitev zaposlovanja mladih v mladinskih organizacijah in s tem krepiti mladinski sektor

Ta cilj je bil usmerjen v spodbujanje nevladnih organizacij, ki delujejo v mladinskem sektorju, da razvijajo in izvajajo kakovostne projekte za mlade, pri tem pa zagotavljajo tudi nova delovna mesta za mladinske delavce. Strategija je predvidevala povečanje števila podprtih projektov, raznolikost programskih vsebin, geografsko pokritost ter izboljšanje pogojev za zaposlovanje mladih v sektorju.

Uresničevanje cilja:

V obdobju izvajanja strateškega dokumenta je Mestna občina Ljubljana preko Urada za mladino vzpostavila stabilen sistem sofinanciranja programov in projektov nevladnih organizacij na področju mladine. Z letnimi razpisi ter večletnimi programskimi pogodbami so bili omogočeni razvoj, kontinuiteta in profesionalizacija dela mladinskih organizacij in organizacij za mlade. Povečala se je raznolikost vsebin (od participacije do duševnega zdravja, umetnosti, športa, aktivizma, okoljske pismenosti) in okrepila dostopnost za različne ciljne skupine mladih.

Ključno vlogo ima Urad ima ključno vlogo pri ustvarjanju spodbudnega okolja za delovanje NVO, tako na finančni kot strateški ravni. Skrbi za razvoj meril za izbor projektov, svetuje prijaviteljem, spremlja izvajanje in spodbuja mreženje med organizacijami. Pomembna novost v obdobju je bila vključitev enotnega evalvacijskega orodja za vse sofinancirane projekte in programe, s čimer se redno meri kakovost in učinki mladinskega dela.

Sofinancirani programi in projekti lokalnih mladinskih aktivnosti v času izvajanja strateškega dokumenta:

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Št. programov in projektov:	69	50	91	89	77	81	86	78	78
Višina sredstev (€):	267.730	240.638	340.761	256.098	311.712	338.753	322.377	298.048	288.412

Posebej velja izpostaviti:

- stalno zagotavljanje sredstev za sofinanciranje projektov in programov, pri čemer je treba poudariti, da so se nekateri programi iz začetnega eno- in večletnega sofinanciranja razvili v programe mladinskih centrov;
- vzdrževanje sistema sofinanciranja z jasnimi merili in dolgoročno podporo;
- možnost večletnega financiranja, kar je omogočilo stabilnost izvajalskih struktur;

- večjo vključitev mladih kot sooblikovalcev in izvajalcev aktivnosti, kar kaže na kakovostno izvajanje načel mladinskega dela;
- krepitev usposobljenosti mladinskih delavcev in mentorjev z različnimi razvojnimi mehanizmi (npr. skupna usposabljanja, evalvacije, izmenjave praks).

Učinki in dosežki:

Število podprtih organizacij je ostajalo stabilno, kakovost prijavljenih vsebin pa se je povečala. Organizacije poročajo o boljših možnostih za zaposlitev mladinskih delavcev (čeprav večinoma za določen čas), izboljšanjem sodelovanju z lokalnimi skupnostmi in večji prepoznavnosti njihovega dela. Pomembno je tudi, da so številne organizacije delovale partnersko, povezovale mladinsko delo z drugimi področji (kultura, zdravje, šport) in s tem povečevale svoj vpliv.

Vsebinski področji Javnega razpisa za sofinanciranje projektov MOL, ki jih organizacije najpogosteje naslavljajo sta »Usposabljanje ter večanje kompetenc mladih ter krepitev njihovih socialnih veščin« (71 %) in »Zdrav in aktiven način življenja mladih s poudarkom na duševnem zdravju mladih« (42 %). Najmanj zastopani področji sta »Dostop mladih do trga delovne sile in povečevanje zaposljivosti mladih« (20 %) in »Mobilnost mladih in mednarodno povezovanje« (17 %).

Prav tako pa je Urad za mladino preko vprašalnikov orodja Logbook o spremljanju mladinskega dela dobil potrditev o vplivu in učinku programov in projektov za mlade, saj so vsaj enkrat letno k zbiranju podatkov vabljeni vsi mladi, ki se udeležujejo dejavnosti kot uporabniki programov in projektov za mlade. Gre za mlade, stare med 15 in 30 let, ki živijo ali obiskujejo izobraževalne programe v Mestni občini Ljubljana. V anketah so mladi izpostavili, da so se v skupini naučili novih stvari (91 %), da so napredovali pri sodelovanju (71 %), ustvarjalnosti in razvijanju novih idej (68 %), načrtovanju in organiziranosti (57 %) ter prevzemanju odgovornosti (56 %). Zaradi sodelovanja so bolj samozavestni (61 %) in se bolje počutijo (57 %). Ne samo, da so mladi sodelovali pri izvajanju določenega projekta in prevzeli odgovornost za to aktivnost (72 %), temveč se po njihovem mnenju tudi bolj zanimajo za dogajanje v družbi (39 %).

Nekaj odgovorov mladih, ki se udeležujejo mestnih, sofinanciranih programov:

»Mladinski projekt nam omogoča ne le, da izboljšamo sebe in svoje sposobnosti, temveč nam omogoča, da izboljšamo oz. naredimo nekaj dobrega tudi za našo lokalno skupnost, družbo, mesto.«

»Rada sem del ekipe in se počutim res dobro pri izvajanju aktivnosti, ker vem, da delam nekaj koristnega in na tak način pripomore k bolj varnemu svetu za mlade.«

»Zaradi te skupine se počutim veliko bolj samozavestnega v vsakodnevni socialni situaciji.«

»Program mi je dal uvid v nove, zelo zanimive stvari in koncepte. Navdušena sem nad programom in bom sodelovala še naprej kot mentorica drugim mladim.«

Programske mreže

Pred začetkom izvajanja strategije so bile vzpostavljene tri programske mreže, kasneje pa še dve. To potrjuje, da MOL že dolgo posluša in razume potrebe mladih ter proaktivno razmišlja o mladinskih programih in podpori in kaže na dolgoročno usmerjenost mesta k izboljšanju ponudbe za mlade.

Programska mreža na svojem področju povezuje sorodne organizacije, skrbi za strokovni razvoj področja in kadrov, organizira usposabljanja ter nadgrajuje vidnost in prepoznavnost.

Programske mreže, navedene po letu nastanka in njihovih specifikah:

- Mreža L'MIT – ljubljanska mreža info točk (od leta 1998) je vsebinska mreža na področju informiranja in združevanje mladinske organizacije, ki se ukvarjajo z informiranjem z različnih področji in mladim ponujajo širok nabor aktivnosti in programov, ki jim omogočajo samoaktualizacijo, osamosvojitev ter informiranost iz različnih področji. Temelji na izhodišču, da je dostop do kakovostnih informacij pravica vsakega mladega ter da je nujno, da so te informacije kakovostne, preverjene in ažurne. Mrežo koordinira društvo ŠKUC.
- Mreža Mlada ulica – mreža za razvoj mladinskega uličnega dela (od leta 2012) je vsebinska mreža na področju preventivnega uličnega dela skrbi za koordinacijo mladinskega uličnega dela v Ljubljani, izpostavlja pa tudi podporo organizacijam na nacionalni ravni, ki si želijo implementirati mladinsko ulično delo v svojo institucijo. Mrežo koordinira zavod BOB.
- Mreža Prava zveza – mreža za nenasilje, preprečevanje diskriminacije in boja proti trgovini z ljudmi (od leta 2012) je vsebinska mreža na področju preprečevanja nasilja nad in med mladimi. Mreža svoj celostni pristop temelji na osveščanju mladih iz različnih rizičnih skupin o nenasilju in / ali sodelovanju v konkretnih situacijah. Mrežo koordinira jo društvo Ključ.

Mreža KROJ – mladinska mreža za karierni razvoj (od leta 2017) je vsebinska mreža na področju kariernega svetovanja mladim. Mreža je ob vsebinski avtonomiji organizacij- članic glede razumevanja kariernih poti, vzpostavila skupne standarde, ki olajšajo delo organizacijam pri karierni podpori mladim. za svoje vodilo nosi temo kariere, pohvali pa, da ima vsaka članska organizacija lastno avtonomijo, da karierni razvoj razume po svoje, a istočasno sledi skupnim standardom. Mrežo koordinira zavod Nefiks.

- Mreža MOST – mednarodna mreža mobilnosti mladih (od leta 2022) je vsebinska mreža za mobilnost mladih, ki izpostavlja raznolikost področij dela članic in podporo organizacijam in/ali mladim s posebnimi potrebami ter povezavo raznolikih družbenih skupin na lokalni in mednarodni ravni. Mrežo koordinira zavod Voluntariat.

Prednosti delovanja in vključenosti v tematske programske mreže MOL:

- Povezovanje in sodelovanje med organizacijami: Vse mreže izpostavljajo med-organizacijsko sodelovanje kot ključno prednost, ki omogoča krepitev povezav med člani, deljenje znanja, izkušenj in dobrih praks. To izboljšuje učinkovitost delovanja ter pomaga pri reševanju skupnih izzivov.

- Izmenjava znanja in izkušenj: Mreže nudijo platformo za izmenjavo strokovnih znanj, dobrih praks in specifičnih informacij s področja dela z mladimi, kar krepi kompetence članic ter izboljšuje kvaliteto storitev, ki jih ponujajo mladim.
- Dostop do virov in finančne podpore: članice cenijo dostop do (dodatnih) finančnih sredstev in drugih virov, ki jim omogočajo lažjo realizacijo projektov, programov in izobraževanj. To podpira tako izvajanje specifičnih aktivnosti kot tudi strateški razvoj programov.
- Usposabljanja in strokovna podpora: interna izobraževanja in dodatna usposabljanja so pomemben dejavnik, ki omogoča mladinskim delavcem in drugim strokovnim delavcem nadgradnjo znanja in s tem boljšo podporo mladim. Ob tem nekatere mreže ponujajo mentorstvo, kar dodatno podpira razvoj programov in reševanje izzivov.
- Prepoznavnost in vpliv na mladinsko politiko: mreže pripomorejo k prepoznavnosti posameznih organizacij ter njihovih programov, obenem pa omogočajo združeno delovanje, ki krepi glas organizacij in njihov vpliv na mladinsko politiko ter skupne cilje. To omogoča boljše zagovarjanje interesov mladih.
- Reševanje specifičnih izzivov mladinskega dela: mreže omogočajo kolektivno reševanje izzivov, s katerimi se soočajo mladinske organizacije in so pogosto ključna podpora pri specifičnih nalogah kot so ulično delo, karierno svetovanje ali programi mednarodnih mobilnosti.
- Mednarodne povezave in projekti: nekatere mreže omogočajo lažji dostop do mednarodnih mrež in sodelovanje v evropskih projektih, kot je Erasmus+, kar širi možnosti za mobilnost in izmenjavo mladih ter povečuje možnosti za razvoj programov.

Dodajamo še nekaj podatkov iz analize o delovanju mladinskih organizacij in organizacij za mlade v MOL, ki je bila opravljena med tistimi organizacijami, ki prejemajo sredstva preko javnih razpisov na področju mladinskega sektorja:

Iz analize dveh anket, smo izluščili odgovore o številu zaposlenih: porast le-teh je med 1. 1. 2016 in 20. 8. 2024 očiten, saj je število zaposlenih v vseh 35 organizacijah, ki so sodelovale v anketi, narastel za 79 delovnih mest. Izmed vprašanih organizacij je delež mladinskih delavcev, ki so v obdobju med 2016 in 2024 pridobil nacionalno poklicno kvalifikacijo (NPK) Mladinski_a delavec_ka 23, kar predstavlja 12 % vseh zaposlenih sodelavcev v mladinskih nevladnih organizacijah v MOL, ki so izpolnile vprašalnik.

Večina organizacij, ki so izpolnile vprašalnik (86 %), svoje zaposlene redno izobražuje z raznolikimi temami, ki odražajo širok spekter izobraževalnih potreb v mladinskem sektorju. Vsem organizacijam je skupno, da svoje sodelavce redno izobražujejo na področjih:

- vodenja (mladinsko delo, vodenja mladinskih programov in projektno vodenje, metode dela z mladimi, mentorstva in koordinacije prostovoljcev ter organizacija dogodkov in aktivnosti);
- psihosocialne podpore (velik poudarek je na izobraževanjih o duševnem zdravju, vključno s specifičnimi temami in skrbjo za duševna odpornost/ zdravje tako mladih kot zaposlenih);
- zaščite mladih (nasilje med mladimi/v družini/spletno nasilje/sovražni govor, diskriminacija, vrstniško nasilje ter zaščita ranljivih skupin).

Sofinanciranje tematskih programskih mrež v času trajanja strateškega dokumenta s strani MOL:

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Tematske mreže	3	3	3	3	4	4	5	5	5
Višina sredstev	62.398	50.788	69.708	83.646	108.645	104.400	128.400	128.400	139.220

Organizacije, ki so članice programskih mrež, ocenjujejo, da mreže delujejo kot močna podpora pri delu z mladimi, izboljšujejo kakovost storitev in pomagajo pri doseganju skupnih ciljev za mlade v Ljubljani.

CILJ 3: Krepitev uličnega mladinskega dela

Cilj je predvideval vzpostavljanje in širitev kakovostnega uličnega mladinskega dela kot oblike doseganja mladih, ki niso vključeni v organizirane oblike mladinskega dela in preživljajo čas v javnem prostoru. Ulično mladinsko delo temelji na vzpostavljanju odnosa z mladimi v njihovem vsakdanjem okolju in jim nudi podporo, varnost, zaupanje ter možnosti za osebni razvoj.

Z uličnim mladinskim delom v urbanih okoljih nagovarjamo mlade, ki se zbirajo na ulici, med bloki ali na drugih javnih prostorih zaradi pomanjkanja ustreznih prostorov ali pomanjkanjem informacij ali metod za njihovo vključevanje v obstoječe prostore ali programe. Z uličnim mladinskim delom dosegamo tudi nekatere marginalizirane in v družbi stigmatizirane kategorije mladih, ki svojih težav ne rešujejo vedno na družbeno sprejemljiv način. Ulično delo je tako v veliki meri interventno delo, ki zahteva neposreden pristop, ne vzpostavlja pa vedno dolgoročnega svetovalnega odnosa, temveč je usmerjeno na kratkoročno svetovanje in svetovanje v kriznih situacijah. Pomen uličnega mladinskega dela je izrednega pomena z vidika spodbujanja mladih k varnemu in kakovostnemu preživljanju prostega časa, k varni zabavi in k zavedanju glede odgovornosti do drugih in okolja. Ulično mladinsko delo stopi mladim naproti na javnih površinah, kjer se zadržujejo, ter vzpostavlja zaupanje in komunikacijo med mladimi in mladinskimi delavci. Zaznava njihove potrebe in jim nudi pomoč pri izzivih (informiranje, svetovanje, usmerjanje, ...) ter jih z nevsiljivim izobraževanjem opolnomoči za odgovorno souporabo javnih mestnih prostorov.

Stalnico terenskega in uličnega mladinskega dela predstavljata Javni zavod Mladi zmaji z ekipo uličnih zmajev ter Mreža Mlada ulica, ki povezuje ključne akterje na tem področju že od leta 2012.

Urad za mladino redno sodeluje z vsemi akterji na področju uličnega in terenskega dela, povezuje različne deležnike, s katerimi raziskuje potrebe, koordinira terensko delo, skrbi za stabilno finančno podporo, povezuje različne akterje v ožji lokalni skupnosti, podpira razvoj kakovosti in na podlagi informacij s terena sodeluje pri identifikaciji lokacij za intervencije. Pomemben del aktivnosti za razvoj te oblike mladinskega dela predstavlja tudi mednarodno povezovanje in mreženje, pri katerem spoznavamo dobre prakse iz tujine in s kolegi iz drugih mest delimo izkušnje.

Uresničevanje cilja:

V obdobju izvajanja strateškega dokumenta je ulično mladinsko delo v Ljubljani postalo pomemben segment mladinskih politik še posebej zaradi potreb, ki so jih izpostavili mladi sami. To je bilo še posebej pomembno v obdobju omejenega dostopa do šol in drugih institucij v času epidemije. Ulično delo smo izvajali kontinuirano, z različno intenzivnostjo glede na območja in sezono.

Pomemben steber razvoja na tem področju predstavlja Mreža Mlada ulica, ki jo koordinira Zavod Bob, članice mreže pa so bile med leti 2016 in 2025 še: Mladinsko informacijsko svetovalno središče Slovenije MISSS, Slovensko združenje za cirkuško pedagogiko Cirkokrog, Društvo za celostno podporo in razvoj človeka BREZ LIMITA, JZ Mladi zmaji, Združenje mladih, staršev in otrok SEZAM, Mladinski svet Slovenije, Društvo študentov medicine Slovenije, Slovenska filantropija, Zavod Salesianum, OE Skala, Parada Ponosa, Center za socialno delo Ljubljana (Cona Fužine), TransAkcija, Rejv Utopia (Ekvilib), Legebitra, Moja Mavrica in 5 pridruženih organizacij DrogArt, MC Idrija, MC Krško, MC ZOS in Cona Fužine. Mreža mlada ulica je razvila strukturiran model uličnega mladinskega dela s poudarkom na dolgoročni prisotnosti, metodološki konsistentnosti in vključevanju mladih v procese odločanja. Mreža deluje kot strokovna in operativna platforma, saj skrbi za profesionalizacijo sektorja in standardizacijo uličnega dela.

Intervencije mladinskega uličnega dela so potekale na območjih:

- AKC Metelkova (Metelkova ulica 10, ČS Center),
- Železniška postaja – vagoni,
- Dravlje (Brilijeva ulica, ČS Dravlje),
- Štepanjsko naselje in Moste,
- Bežigrad (trg pred FDV) in Poljane (Ambrožev trg),
- Brdo (Soseska Novo Brdo, ČS Rožnik),
- Nove Jarše (ČS Jarše)
- Šiška (ČS Šiška) (nakupovalna središča),
- Severni mestni park Navje (Zupančičeva jama, ČS Bežigrad),
- Savsko naselje
- Park Kodeljevo (Gortanova ulica 21, ČS Moste) ,
- Park Tivoli
- Trnovska plaža (ČS Trnovo),
- Fabijanijev most ob Galeriji Cukrarna,
- strogi center Ljubljane (Park Zvezda, podhod Ajdovščina, Čopova ulica, parkirišče pod Trgom republike in Trg republike)

Terensko mladinsko delo

Terensko mladinsko delo predstavlja dopolnitev mladinskega uličnega dela in poteka **izven matičnih prostorov organizacij**, na mestnih uličnih površinah, igriščih in soseskah. Njegov namen je neposredno vključevanje mladih, ki se nahajajo v »sivih conah« urbanega prostora (kjer ni sobe za druženje in mladinskih programov) z uporabo neformalnih metod: pogovorov, spontanijh druženj in soustvarjanja. Tovrstne vsebine izvaja nekaj organizacij, npr. Zavod Salesianum, OE Skala, ki koordinira »Minibus veselja«, Kralji ulice ter CONA - Skupnostni programi za mlade. Posebno vlogo na tem področju pa ima Javni zavod Mladi zmaji, ki preko ekipe Uličnih zmajev in inovativnih mobilnih enot (mobilni mladinski center, avtobus, Ljuba in Drago...) naslavlja mlade neposredno v njihovem okolju.

Pomemben mejnik na tem področju predstavlja prenova odsluženega mestnega avtobusa, ki se je pričela v letu 2019 in zaključila 2020, v mobilni mladinski center Ljuba in Drago. Nastal je v izrazito participatornem procesu, v katerega so bili v vseh fazah vključeni mladi in predstavlja inovativen in

dober primer sodelovanja med mestnim javnim podjetjem (Ljubljanski potniški promet LPP) in mestnim javnim zavodom (Mladi zmaji). Projekt je v odlično zgodbo povezal sodelavke in sodelavce javnega podjetja in mladinske delavke in delavce, in je model sodelovanja ne samo v dobro mladih, ampak vseh meščanov in meščank Ljubljane. Sestavni del predelanega avtobusa so dnevni prostor, kuhinja, glasbena oprema, zeleno ostrešje in ogrevanje. Mobilni mladinski center redno obiskuje manj pokrita območja mesta (Trnovo, Polje, Sostro, Novo Brdo) ter tam mlade spodbuja k druženju, k aktivaciji za organizacijo delavnic in kulturnih dogodkov, nudi svetovalne pogovore in ustvarjalne intervencije. Projekt je prejel nagrado BIG SEE Interior Design Award 2020 in je tudi v mednarodnem prostoru prepoznan kot primer dobre in predvsem učinkovite prakse na območjih, kjer lokalna skupnost nima lastne grajene infrastrukture.

Intervencije terenskega uličnega dela so potekale na območjih:

- Rakova Ješa – terensko ulično mladinsko delo (MD), ki ga opravljajo javni zavod Mladi zmaji (JZMZ), Mreža Mala ulica in Kralji ulice
- Polje in Brdo – terensko ulično MD, ki ga opravljajo JZMZ in Kralji ulice
- Šentvid – terensko ulično MD, ki ga opravlja JZMZ
- VIČ – terensko ulično delo, ki ga opravljajo Mladinski center (MC) Vič in Mladinsko središče Vič
- Celovški dvori – terensko ulično MD, ki ga opravlja JZMZ
- Podhod Ajdovščina – ulično delo MC Cona Center;
- Moste in Vodmat – terensko ulično MD, ki ga opravlja Mladinska postaja Moste.

Uličnih intervencij je bilo v analiziranem obdobju več tisoč, mladi pa so v povprečju visoko ocenili občutek varnosti, sprejetosti in dostopnosti uličnih mladinskih delavcev.

V okviru Mreže Mlada ulica je bilo v času izvajanja strateškega dokumenta izvedenih 10 rednih izobraževanj za mladinske ulične delavce ter ter 22 tematskih izobraževanj, temelječih na aktualnih potrebah mladinskih uličnih delavcev.

CILJ 4: Okrepiti projekte za mlade tudi v podeželskem okolju MOL – do leta 2020 uresničiti najmanj en projekt za mlade na vsaj osmih lokacijah na podeželju

Cilj naslavlja potrebo po uravnoteženem razvoju mladinskih programov tudi v delih lokalne skupnosti, ki so oddaljeni od središča in nimajo stalnih oblik mladinske infrastrukture. V teh okoljih so se mladi soočali z omejenim dostopom do kakovostnih priložnosti, izobraževalnih in podpornih programov, zato smo predvideli vzpostavitev mladinskega projekta na vsaj osmih podeželskih lokacijah.

Urad za mladino je celotno strateško obdobje spodbujal in podprl mobilne in lokalno prilagojene oblike programov za podeželje, vključil geografsko razpršenost kot merilo v javnih razpisih ter zagotavljal dodatne podpore programom, ki so delovali v manj pokritih območjih. V sodelovanju z izvajalci je skrbel za večjo prepoznavnost potreb podeželske mladine in podpiral inovativne rešitve, kot je mladinsko delo z mobilnim mladinskim centrom.

Uresničevanje cilja:

Rezultati kažejo, da se je prisotnost mladinskih aktivnosti v podeželskih delih MOL povečala, predvsem zaradi mobilnih oblik dela in prenosljivih programskih enot. Pomembno vlogo so odigrali:

- mobilna mladinska enota »Ljuba & Drago«, ki je redno obiskovala Sostro, Polje in druge bolj oddaljene četrti,
- ulična ekipa Mladih zmajev, ki je izvajala dejavnosti na javnih površinah v predelih brez mladinskih centrov,
- nevladne organizacije, ki so občasno izvajale projekte na podeželju, pogosto v sodelovanju z osnovnimi šolami, krajevnimi skupnostmi ali lokalnimi društvi.

Iz analize vprašalnika za organizacije je razvidno, da jih 40 % redno izvaja programe na podeželju 80 % pa poroča, da vključujejo tudi podeželsko mladino. Aktivnosti zajemajo ustvarjalne delavnice, športne dogodke, informiranje, preventivne vsebine, kulturne dogodke in neformalno učno podporo. Iz vprašalnika še ugotavljamo, da bi bilo potrebno več mladinskega dela v naslednjih ČS Dravljje, Jarše, Šentvid, Rožnik, Šmarna Gora in Sostro.

JZ Mladi Zmaji poleg aktivnosti petih mladinskih centrov (Zalog, Šiška, Črnuče, Bežigrad in Golovec), izvaja tudi terensko mladinsko delo v Šmartnem pod Šmarno goro in v Posavju. Leta 2017 se je s podporo Mestnega inkubatorja izvedla projektna pobuda mladih »Infomap«, priložen informativni žepni zemljevid, ki vsebuje prostorske, zgodovinske in vsebinske podatke o Klečah in Savljah. Zemljevid zasleduje cilj krepitev lokalne identitete in prepoznavnosti ter doprinese k razvoju kraja, kar je krasen primer podpore lokalni mladini.

Učinki in dosežki:

- v več četrtinskih skupnostih so bili uspešno izvedeni projekti za mlade (npr. v Zalogu, Polju, Črnučah, Sostrem);
- podeželski mladi so bili vključeni v javne dogodke, delavnice in podporne aktivnosti;
- razvila se je boljša povezava med izvajalci in lokalnimi skupnostmi (četrtne skupnosti, šole, društva);
- mobilni programi so povečali dostopnost in prepoznavnost mladinskega dela v podeželskem okolju.

CILJ 5: V okviru pristojnosti MOL ohranjati visoko vključenost mladih v izobraževalni sistem

Zastavljeni cilj je bil l okrepiti podporno okolje za mlade, ki so vključeni v formalni izobraževalni sistem, ter hkrati prepoznati in nasloviti potrebe mladih, ki so iz njega izključeni ali jim grozi izpad. Osredotočen je bil na sodelovanje s srednjimi šolami, fakultetami in drugimi izobraževalnimi institucijami v MOL ter na razvoj programov, ki mladim nudijo dodatne kompetence, podporo pri učenju, svetovanje in spodbudo za aktivno vključevanje v družbo.

Čeprav je ta cilj zastavljen z zavedanjem, da sistematične rešitve niso v pristojnosti lokalne skupnosti, smo ne glede na to, opravili analizo in vzpostavili nekaj ukrepov, ki so sicer posredni, vendar so bili učinkoviti.

Urad za mladino je s financiranjem programov, ki krepijo socialne, emocionalne in učne kompetence, omogočil, da so mladinske organizacije lahko izvajale podpirne vsebine za mlade v izobraževalnem sistemu. Spodbujal je partnerstva med šolami in nevladnimi organizacijami ter mladinskimi centri. V strategiji ni bilo predvidenih neposrednih ukrepov za formalni izobraževalni sistem (ker to presega lokalne pristojnosti), vendar je Urad posredno vplival na krepitev vključenosti preko kakovostnih mladinskih programov.

Uresničevanje cilja:

Podatki analize kažejo, da so bili mladi v Ljubljani v obravnavanem obdobju praviloma visoko vključeni v izobraževalni sistem, tako na osnovnošolski kot srednješolski in terciarni ravni. Kljub temu so se nekateri mladi, predvsem iz socialno šibkejših okolij, priseljenjskih skupnosti ali z individualnimi izzivi, soočali z večjo verjetnostjo izpada ali težav pri uspešnem zaključevanju izobraževanja.

Na tem področju je še posebej pomembna vloga mladinskih organizacij in organizacij za mlade, ki so izvajale podpirne programe v sodelovanju s šolami ali ločeno, v obliki:

- učne pomoči in neformalnih učnih skupin;
- projektov za dvig socialnih in komunikacijskih kompetenc;
- svetovalnih aktivnosti za mlade z večjimi izzivi pri šolanju;
- delavnic o duševnem zdravju, organizaciji časa in učenju;
- povezovanja z lokalnimi skupnostmi in vključevanja v projekte, ki so mlade motivirali k nadaljnjemu izobraževanju.

Zlasti v času epidemije je prišlo do povečane potrebe po programih za ohranjanje stika s šolo in vrstniki, za zmanjševanje stisk zaradi izolacije ter za zagotavljanje motivacije. Tukaj so se izkazali številni izvajalci, ki so hitro prilagodili metode dela in oblikovali digitalne, hibridne in manjše skupinske oblike podpore. V MOL smo se v tem kritičnem obdobju za vse, tudi za mlade, hitro prilagodili in ohranili stik z mladimi v obdobju, ko so bile žal vse izobraževalne institucije nedostopne.

Štipendije za nadarjene:

Naslednja pomembna podpora šolajočim mladim v Ljubljani predstavlja mestna štipendijska shema. MOL vsako leto razpisuje štipendije za nadarjene: to so denarne spodbude učencem, dijakom in študentom v lokalni skupnosti, ki dosegajo dobre učne rezultate in izjemne uspehe pri različnih obšolskih dejavnostih.

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Št. štipendij	226	242	239	232	324	326	320	320	320
Višina sredstev (€)	617.754	655.448	596.063	450.488	683.694	612.906	594.935	650.000	650.000

Od leta 2023 MOL razpisuje tudi kadrovske štipendije. Te so podrobneje predstavljene v nadaljevanju, ob ukrepih na področju zaposlovanja.

Učinki in dosežki:

- vzpostavitev sodelovanja z več srednjimi šolami in nekaterimi fakultetami pri pripravi delavnic, svetovalnih programov in participativnih dogodkov;
- izvajanje številnih programov učenja socialnih veščin in spodbujanja motivacije za učenje;
- razvoj digitalnih in hibridnih oblik učne podpore v času epidemije;
- povečana prepoznavnost mladinskega dela kot dopolnila formalnemu izobraževanju.

CILJ 6: Zmanjšati delež mladih med 15. in 29. letom, ki so brez zaposlitve in niso vključeni v nobeno obliko formalnega izobraževanja

Cilj naslavlja skupino mladih, ki niso vključeni ne v izobraževanje ne v zaposlitev (t. i. NEET populacija). Cilj je bil do leta 2025 zmanjšati njihov delež ob zavedanju, da gre za eno izmed najbolj ranljivih skupin mladih, ki pogosto potrebujejo celostno podporo: od karijerne orientacije in psihosocialne opore do konkretnih programov vključevanja v izobraževanje ali zaposlitev.

Uresničevanje cilja:

Zavedamo se, da doseganje tega cilja ni v pristojnosti lokalne skupnosti, saj ukrepi zaposlovanja in izobraževanja mladih sodijo v nacionalno pristojnost. Kljub temu je mogoče z ukrepi na lokalni ravni mogoče opaziti pomembne posredne dosežke Urada za mladino MOL in izvajalcev mladinskih programov, zlasti preko oblikovanja in podpore novi programski mreži, Mreži za karierni razvoj – KROJ.

Po podatkih Zavoda RS za zaposlovanje je konec novembra 2023 v Sloveniji status brezposelnosti imelo 9.820 oseb, starih med 15 in 29 let, kar predstavlja 7,2 % zmanjšanje glede na leto 2022. V tej skupini je bila stopnja brezposelnosti med:

mladimi starimi 15–24 let: 8,4 %,

mladimi starimi 25–29 let: 4,8 %.

Čeprav podatki kažejo na trend zmanjševanja, ostaja izziv, kako mlade v NEET situaciji prepoznati in jim ponuditi učinkovite pristope podpore.

Kadrovske štipendije MOL:

V letu 2023 je Mestna občina Ljubljana prenovila sistem štipendiranja in uvedla kadrovske štipendije, ki dopolnjujejo štipendije za nadarjene. Namen tega štipendiranja je dolgoročno zagotavljati ustrezne kadre za potrebe Mestne uprave MOL ter javnih zavodov in sklada, katerih ustanoviteljica ali soustanoviteljica je MOL. Program spodbuja odločanje za poklice v javnih službah, krepi njihov ugled ter promovira karijerne možnosti znotraj mestne uprave in povezanih institucij. S tem MOL prispeva k zadrževanju mladih v lokalnem okolju ter k njihovemu zaposlovanju po zaključku izobraževanja. V študijskem letu 2023/2024 je kadrovske štipendije prejemale šest štipendistov s področij elektrotehnike, medicine, farmacije, arhitekture in urbanizma, v študijskem letu 2024/25 pa je bilo razpisanih 90 štipendij za različne ravni in področja izobraževanja, med drugim tudi za študij medicine, farmacije, arhitekture, urbanizma in računalništva. MOL omogoča združljivost svojih štipendij z državnimi za socialno ogrožene štipendiste, kar kaže na občutljivost sistema za socialne okoliščine mladih.

Spodbujanje prožnih oblik učenja:

Urad za mladino je bil ključni partner in sofinancer programa Mreže KROJ ter spodbujevalec razvoja sistemskih pristopov, ki vključujejo tudi socialne inovacije. S podporo KROJ-u in koordinacijo pobud v okviru mestne uprave je Urad prispeval k razvoju lokalno ukoreninjenih in mladim dostopnih rešitev.

V skladu z drugim ukrepom tega cilja je Mreža KROJ razvila in izvajala številne aktivnosti, usmerjene v razvoj ključnih kompetenc mladih:

- karierni teden, organiziran vsako leto januarja, nudi mladim delavnice, svetovanja in predstavitve poklicev;
- karierna klepetalnica deluje kot redna svetovalna točka;
- delavnice v šolah in mladinskih centrih prinašajo metodologijo mladinskega dela v formalno okolje;
- karierna igra »*Kam zdej?*«, razvita leta 2024, ponuja inovativno učno izkušnjo raziskovanja kariere poti;
- usposabljanja za mladinske karierne svetovalce se izvajajo letno, kar krepi sistemsko podporo mladim pri prehodih med izobraževanjem in delom.

Učinki in dosežki:

- vpeljava pilotnega projekta senčenja (t.i. Shadowing) poklicev v MOL:

Pomemben prispevek k cilju 6 predstavlja pobuda mreže KROJ v sodelovanju z Uradom za mladino OK MOL, ki je leta 2023 uvedla program »Senčenje na delovnih mestih v MOL«. Program mladim omogoča, da v živo spoznajo poklice znotraj mestne uprave, javnih zavodov in podjetij MOL. Pilotna izvedba v začetku 2024 je omogočila mladim od 15. do 29. leta, da so eno do tri dni opazovali delovne procese, pri čemer so jih spremljale karierne svetovalke Mreže KROJ. Program je bil namenjen predvsem mladim, ki obiskujejo *Karierno klepetalnico KROJ* in iščejo konkretno orientacijo glede poklicne prihodnosti.

- uvedba kadrovskih štipendij MOL, usmerjenih v potrebe javnega sektorja;
- razširjen dostop do kakovostnih programov karierne podpore;
- razvoj inovativnih metod za motivacijo in aktivacijo mladih;
- vzpostavitev mreže mladinskih kariernih svetovalcev.

CILJ 7: Stopnjo brezposelnosti mladih v MOL zniževati pod povprečje EU in Slovenije

Cilj se osredotoča na dolgoročno zniževanje stopnje brezposelnosti med mladimi, in sicer pod povprečji EU in Slovenije. Strategija prepoznava pomen sistemskih, lokalno ukrojenih rešitev za povečanje zaposljivosti mladih, zlasti skozi razvoj kompetenc, podporo pri iskanju zaposlitve in povezovanje z delodajalci. Cilj se tesno navezuje na cilj 6, vendar z bolj neposrednim poudarkom na končnem izidu – zmanjšanju brezposelnosti.

Uresničevanje cilja:

Kot že zapisano pri Cilju 6, tudi ta cilj ni neposredna pristojnost MOL, saj lokalne oblasti nimajo formalnega vpliva na zaposlovanje mladih v širšem ekonomskem sistemu. Vendar pa lahko Mestna

občina Ljubljana kot lokalna skupnost preko ukrepov in programov, ki krepijo zaposlitvene kompetence in omogočajo povezave z delodajalci, bistveno prispeva k boljši pripravljenosti mladih na trg dela.

Po podatkih Zavoda RS za zaposlovanje je bilo septembra 2024 v Sloveniji 43.847 registriranih brezposelnih oseb, od tega 19 % mladih (približno 8.331). Med temi je 14 % iskalcev prve zaposlitve. Brezposelnost mladih sicer postopoma pada, vendar delež ostaja precejšen, zlasti v ranljivih skupinah (mladi z nizko izobrazbo, priseljenci, mladi z izkušnjo brezdomstva ali institucionalnega varstva).

Ključni prispevki MOL in mladinskega sektorja na tem področju:

Urad za mladino je ključno prispeval k razvoju in stabilnemu delovanju mreže KROJ, tako finančno kot strateško. Z jasnim poudarkom na kariernem razvoju v razpisih in podporo mladinskim organizacijam pri uvajanju sistemskih pristopov je zagotovil trajnost delovanja na tem področju. Poleg tega je bil Urad pomemben most med mladinskim sektorjem in drugimi oddelki mestne uprave ter mrežami na državni in EU ravni.

Čeprav neposredno zaposlovanje mladih v mestni upravi ni mogoče zaradi zakonskih omejitev, je MOL ukrepal posredno. Ključni ukrepi so vključevali:

- prenovo sistema štipendiranja, ki od leta 2023 vključuje tudi kadrovske štipendije za študente, ki se izobražujejo na področjih, kjer javnim institucijam v Ljubljani primanjkuje kadra (oz. so njihovi poklici deficitarni, npr. medicina, farmacija, arhitektura, urbanizem);
- uvedba usposabljanja na delovnem mestu – Projekt Kul služba!
- podporo Mladinski mreži za karierni razvoj – KROJ, ki s številnimi programi gradi most med mladinskim delom in zaposlovanjem;
- promocijo aktivnega državljanstva in prostovoljstva, ki krepi socialni kapital mladih in jih usposablja za vstop na trg dela;
- sodelovanje pri pripravi in izvedbi dogodkov, kot so karierni tedni, informativni dnevi, senčenje na delovnem mestu, simulacije razgovorov in druge vsebine, ki povečujejo kompetentnost in samozavest mladih.

Razvoj mreže KROJ in konkretni rezultati:

Od svoje ustanovitve leta 2018 je mreža KROJ postala osrednji mestni akter na področju kariernega razvoja mladih. V obdobju 2020–2024 so:

- izvedli šest Kariernih tednov (2019–2024),
- pripravili tri izobraževanja za mladinske karierne svetovalce (2022–2024),
- izdali publikacijo priporočil za sodelovanje med mladinskim sektorjem in šolami,
- razvili in izvajali pet tipskih delavnic za mlade,
- vzpostavili stalno karierno klepetalnico in bazen mladinskih kariernih svetovalcev,
- oblikovali standarde kakovosti kariernega razvoja v mladinskem delu ter
- leta 2024 predstavili inovativno karierno igro “Kam zdej?”.

Projekt Kul služba!

V letih 2016 in 2017 smo v okviru programa usposabljanja na delovnem mestu Zavoda za zaposlovanje RS izvedli dva sklopa projekta Kul služba! in 27 mladim osebam omogočili konkretno in kakovostno izkušnjo dela v javnih zavodih in podjetjih MOL. S projektom »Kul služba!« v MOL je Urad za mladino

spodbujal mentorski pristop in medgeneracijsko sodelovanje ter družbeno odgovoren pristop podjetij k ciljni skupini mladih, ki je na trgu dela izrazito ranljiva. Program so izpostavile in pozitivno ocenile vse organizacije, oddelki in javni zavodi, ki so participirali v analizi. Šibkost programa je bila uporaba inštrumenta UDM, ki ni predstavljal redne zaposlitve, ustreznega drugega inštrumenta pa ni bilo.

Učinki in dosežki:

- vzpostavljena dolgoročna podpora struktura (mreža KROJ) za karierni razvoj mladih v Ljubljani;
- povečana dostopnost kakovostnega kariernega svetovanja v mladinskem sektorju;
- štipendijski sistem MOL kot vzvod za usmerjeno zaposlovanje mladih v javni sektor;
- opolnomočenje mladinskih organizacij in delavcev za izvajanje karierne podpore;
- razvoj inovativnih in mladim privlačnih pristopov (igre, participativne metode, mentorstvo).

CILJ 8: Dvigniti delež trajno zaposlenih mladih, ki izhajajo iz kategorije osipnikov in tistih, ki so težje zaposljivi, za najmanj 30 % do leta 2020

Cilj naslavlja najbolj ranljive skupine mladih na trgu dela, tiste, ki izstopijo iz sistema izobraževanja (osipniki) in mlade z omejenimi možnostmi za zaposlitev (npr. zaradi socialnih okoliščin, nizke izobrazbe ali zdravstvenih omejitev). Namen cilja je bil do leta 2020 povečati njihovo vključevanje v trajne zaposlitve, pri čemer so predvideni sistemski ukrepi tako na ravni mestne uprave kot tudi v sodelovanju z razvojnimi in podjetniškimi partnerji.

Uresničevanje cilja:

Tudi ta cilj, podobno kot cilja 6 in 7, presega neposredne zakonodajne pristojnosti lokalne skupnosti, ker je v domeni države in Zavoda RS za zaposlovanje. Kljub temu pa Mestna občina Ljubljana prek partnerskih povezav in razvojnih programov spodbuja sistemske in pilotne rešitve, ki krepijo vključevanje mladih z manj priložnostmi v zaposlitev in podjetništvo.

1. Kadrovska politika in štipendije v javnem sektorju MOL

Na mestni ravni se zavedamo, da je zaposlitev ključni dejavnik osamosvojitve in vključevanja mladih. V času epidemije so se številne prakse na trgu dela spremenile, kar je vplivalo tudi na možnosti mladih. Urad za mladino MOL preko javnega razpisa za sofinanciranje mladinskih centrov v upravljanju NVO podpira zaposlitev mladinskih delavcev, saj pogojuje financiranje s prisotnostjo strokovnega osebja, ki je redno zaposleno. To pomeni, da so mladinski centri, ki jih upravljajo nevladne organizacije, stabilno zaposlovali mladinske delavce, ob podpori sredstev MOL.

Poleg tega je bil v zadnjih letih bistveno posodobljen sistem štipendiranja: MOL je uvedel kadrovske štipendije, ki ciljajo na zaposlitev mladih po koncu izobraževanja znotraj institucij MOL. Štipendisti morajo opraviti obvezno prakso in se po zaključku izobraževanja v roku enega leta zaposliti v MOL ali povezanih javnih zavodih oziroma skladu. Ta pristop predstavlja dolgoročno kadrovske načrtovanje in možnost vključevanja tudi težje zaposljivih mladih.

2. Podpora mladinskemu podjetništvu: program Mestni inkubator Javnega zavoda Mladi zmaji

Eden ključnih odgovorov MOL na izzive zaposljivosti mladih je program Mestni inkubator, namenjen mladim med 18. in 29. letom. Gre za kombinacijo izobraževanja, mentorstva in finančne podpore, ki mladim omogoča, da razvijajo in uresničujejo svoje ideje v varnem in spodbudnem okolju. Mestni inkubator se ne osredotoča na izključno tržno naravnost, temveč gradi učni ekosistem, ki povezuje

mlade z institucijami mesta ter spodbuja aktivno participacijo in inovativnost. Od leta 2016 dalje je Mestni inkubator vsako leto izvajanja povprečno 10 idej mladih spremenil v projekte in pomagal pri njihovi uresničitvi. Program je zasnovan z mislijo, da mladim pomaga načrtovati pot do življenjske in profesionalne izkušnje, dela ali službe in prispevanja k boljši kakovosti življenja v mestu. Mladi imajo izjemen potencial ustvarjanja rešitev izzivov skupnosti, v katerih živijo. Potrebujemo le prostor, znanje in zaupanje. Mladi so znanilci sprememb in s pravim pristopom lahko bistveno prispevajo k reševanju današnjih družbenih izzivov, s katerimi se soočamo. Zato je Mestni inkubator uspešen izobraževalno-mentorski program.

Sezona	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Leto	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2022/2023	2023/2024	2024/2025
Število realiziranih idej	4	10	14	12	13	15	10	6	13

3. Vključevanje razvojnih partnerjev: RRA LUR, TP Ljubljana

MOL skupaj s svojimi partnerji, Tehnološkim parkom Ljubljana in Regionalno razvojno agencijo Ljubljanske urbane regije, razvija projekte, usmerjene v spodbujanje podjetništva in inovacij med mladimi:

- **PONI LUR** (Podjetno nad izzive v Ljubljanski urbani regiji): je program za mlade v Ljubljanski urbani regiji, ki nudi intenzivno štirimesečno podjetniško usposabljanje, mentorstvo in dostop do coworking infrastrukture. Glavni cilj projekta je ustanovitev novih podjetij, ki jih preko podjetniškega usposabljanja realizirajo mlade osebe s podjetniško idejo. Za spodbuditev podjetniške aktivnosti in uspešen razvoj poslovnih idej je namreč v prvi fazi potrebna vsebinska podpora, ki je udeležencem na voljo s strani notranjih in zunanjih mentorjev, zunanjih strokovnjakov in podjetnikov. Projekt zajema nudenje vsebinskih podpornih aktivnosti, s katerimi se skupinam udeležencev zagotavlja zaposlitev in podporno podjetniško okolje, v katerem lahko uspešno razvijajo in realizirajo lastne poslovne ideje. Program usposabljanja udeležence pelje vse od razvoja poslovne ideje, do izdelave poslovnega modela in poslovnega načrta. Hkrati jih celostno seznani z vsemi pomembnimi področji v podjetništvu.

Leto	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Število vključenih do 29 leta	18	6	6	8	10	10
Finančna sredstva (€)	191.800	63.960	63.960	116.096	145.120	145.120

- Hackathoni Tehnološkega parka Ljubljana so praktična tekmovanja, v katerih mladi v skupinah razvijajo rešitve na konkretne izzive iz okolja, podjetij in občin. Med bolj odmevnimi je bil mednarodni Hackathon »EUvsVirus« (2020).
- Dogodek »Zaljubimo se v znanost« (2021): mreženje med mladimi naravoslovci in podjetji s področja zdravja in medicine, ki se ga je udeležilo 80 mladih.

- HealthStart 1.0 (2024): predinkubacijski program na področju zdravja, športa in biotehnologije, ki se ga je v dveh letih udeležilo 60 mladih.
- Razvoj čezmejnega Start-up-a Alpe-Adria ekosistem razvija destinacijo Start-up Alpe-Adria, ki jo sestavlja mreža deležnikov startup ekosistema (startupi, storitvene organizacije, infrastrukturne organizacije, investitorji...) na lokalnem in čezmejnem nivoju. Glavni skupni cilj projekta je dvig kakovosti in obsega storitev in resursov za podjetne talente in nova inovativna MSP oz. startupe v čezmejni regiji, in sicer z vzpostavitvijo enotne čezmenje in globalno prepoznavne start-up destinacije Alpe-Adria, ki jo tvorijo v mrežo povezani lokalni Start-up HUBi in v čezmejni «Resource cointainer» povezani deležniki čezmejnega start-up ekosistema, ki svoje storitve in resurse ponujajo ne le na lokalni oz. nacionalni ravni, temveč prvenstveno na čezmejni ravni. Trajanje projekta: 01. 04. 2017 - 31. 03. 2020, cca 50 mladih.
- Erasmus za mlade podjetnike - Tehnološki park Ljubljana že od leta 2009 sodeluje v programu Erasmus za mlade podjetnike, ki bodočim in mladim podjetnikom pomaga pridobiti kompetence in znanja za ustanovitev in/ali uspešno vodenje malega podjetja. Podjetniki gredo na izmenjavo v uveljavljeno podjetje v Evropski uniji za 1 do 6 mesecev in med bivanjem pridobijo neprecenljive izkušnje, si izmenjujejo znanje in ideje. Podjetniki z več kot 3-letnimi izkušnjami, ki jih izmenjava v tujini ne zanima, lahko postanejo gostitelji. V program se lahko vključijo vsi: študentje, mladi in ostali, ki si želijo v prihodnosti postati podjetniki in tisti, ki že imajo podjetniško idejo. Trajanje projekta: 01. 02. 2019 - 31. 01. 2022, cca 50 mladih.

Ti programi predstavljajo inovativno podporno okolje za razvoj podjetniških kompetenc mladih in omogočajo uresničitev poslovnih idej tistim, ki jih trg dela sicer ne prepozna kot dovolj konkurenčne.

4. Programi karijerne orientacije in vključevanja v MOL

Urad za mladino je skupaj z mrežo KROJ omogočil izvajanje številnih brezplačnih aktivnosti karijerne orientacije in svetovanja (senčenja, klepetalnice, delavnice), ki tudi ranljivim mladim nudijo podporo pri načrtovanju prihodnosti. S tem posredno pripomore k njihovi zaposljivosti in preprečevanju dolgotrajne socialne izključenosti.

5. Prilagajanje aktivnosti na področju zaposlovanja, občutno spremenjenim razmeram na trgu dela v času izvajanja strategije

Položaj na trgu dela od leta 2016 do 2025 se je močno spremenil, s tem pa tudi potrebe mladih. Začetno obdobje izvajanja strategije je zaznamovala izredno visoka stopnja brezposelnosti med mladimi. Po pandemiji pa smo začeli opazovati, da se je trend obrnil, da so potrebe delodajalcev začele presegati potrebe iskalcev zaposlitve, ter da mladi iščejo alternativne oblike dela, predvsem take, ki jim omogočajo večjo fleksibilnost, več možnosti uravnavanja dela in prostega časa, delo na daljavo, itd. Tudi zato smo s podporo programski mreži za karierno načrtovanje začeli iskati nove načine podpore mladim pri načrtovanju kariernih ciljev in vstopanju na trg dela.

Leta 2022 se je na pobudo Urada za mladino oblikovala še ena nova programska mreža mladinskih organizacij, Mreža MOST, ki posredno naslavlja nekatere cilje strategije. Namen mreže je podpora ljubljanskim javnim zavodom in drugim organizacijam pomagati pri črpanju evropskih sredstev iz programa Erasmus+ ter promocija mednarodnih mobilnosti mladih. Mreža koordinira projekte Evropske solidarnostne enote in programa Erasmus+ Mladina ter omogoča mednarodno mobilnost (mladinske izmenjave ter izmenjave izvajalcev), mednarodno in nacionalno prostovoljstvo ter pridobivanje izkušenj za mlade. Čeprav ne naslavlja neposredno težje zaposljivih mladih, predstavlja pomembno podporno strukturo, ki dopolnjuje prizadevanja za večjo socialno vključenost mladih in mlade seznanja s pestrostjo poklicev in morebitnih bodočih delodajalcev.

Učinki in dosežki:

- razvoj in uspešna implementacija programa Mestni inkubator;
- vključevanje mladih v podjetniške, raziskovalne in izobraževalne projekte;
- prenovljen sistem štipendiranja, vključno s kadrovskimi štipendijami;
- vzpostavljena mreža MOST za podporo evropskim priložnostim mladim;
- karierna podpora mladim z manj priložnostmi preko mreže KROJ.

CILJ 9: Z novim mehanizmom v Stanovanjskem programu MOL za leto 2016 najmanj 5 % več mladim letno rešiti stanovanjski problem

Stanovanjska problematika mladih je eden izmed ključnih dejavnikov, ki vplivajo na njihovo osamosvajanje, oblikovanje družin in dolgoročno življenjsko načrtovanje v lokalnem okolju. Cilj 9 Strategije za mlade MOL si je zato zadal, da se z namenskim mehanizmom, predvsem znotraj Stanovanjskega programa MOL, letno pomaga več mladim pri reševanju stanovanjskega vprašanja, pri čemer je kot orientacijski cilj določeno povečanje obsega za najmanj 5 %.

Uresničevanje cilja:

Javni stanovanjski sklad MOL (JSS MOL) je v zadnjih letih vzpostavil stabilen in razvojno naravnan sistem dodeljevanja neprofitnih stanovanj, ki je posebej naklonjen mladim. Ključni instrument tega pristopa so ciljni razpisi za mlade, ki so skladno s strateškim dokumentom postali stalnica stanovanjskega programa.

1. Ciljni javni razpisi za mlade

Izvedeni so bili štirje javni razpisi za dodelitev stanovanj mladim. Leta 2018 in 2020 je bilo razdeljenih po 30 stanovanj: 10 za posameznike, 10 za pare in 10 za mlade družine. Na tretjem razpisu, leta 2022 je JSS MOL oddal 60 stanovanj mladim: po 20 enot za mlade posameznike, mlade pare in mlade družine v obdobju 2023–2024. Četrty razpis je bil objavljen oktobra 2024 in je zagotovil 75 stanovanj, ki so bila in bodo oddana v letih 2025 in 2026.

Pravna podlaga za izvajanje teh razpisov je Pravilnik o dodeljevanju namenskih najemnih stanovanj v najem mladim (Uradni list RS, št. 85/16 in 184/21), ki omogoča upoštevanje specifičnih življenjskih okoliščin mladih kot prednostni kriterij.

2. Dostop do drugih oblik stanovanjskih spodbud

Poleg ciljnih razpisov za neprofitna najemna stanovanja lahko mladi kandidirajo tudi na rednih razpisih JSS MOL za stanovanjska posojila, namenjena obnovi ali rekonstrukciji obstoječih nepremičnin. Poleg tega imajo možnost sodelovanja v pilotnih modelih deljenega lastništva znotraj javno-zasebnih partnerstev, ki sicer še niso sistemsko uveljavljeni, a predstavljajo zanimivo razvojno smer.

Na področju subvencij najemnin MOL kot lokalna skupnost, nima neposrednega mehanizma odločanja, saj upravne postopke vodijo centri za socialno delo, občina pa subvencije izplačuje na podlagi njihovih odločb. Zaradi pravnih omejitev ne vodi posebne evidence o subvencioniranju najemnin za mlade. Prav tako ni zakonske osnove za vodenje posebne evidence vlog ali obravnave mladih znotraj stanovanjske politike.

3. Alternativne stanovanjske rešitve – stanovanjske zadruge

Strateški dokument je predvideval tudi možnost vzpostavitve stanovanjskih zadrug kot alternativne oblike reševanja stanovanjskih potreb mladih, vendar je uresničitev tega ukrepa odvisna od sprejetja ustrezne zakonodaje s strani Vlade RS. Kljub temu Stanovanjski program MOL 2023–2026 predvideva nadaljnje aktivnosti v tej smeri, ko bodo na voljo pravne podlage.

4. Načrtovanje novih sosesk in pomen javnih prostorov

Strateški dokument izpostavlja pomen vključevanja potreb mladih v urbanistično načrtovanje. V tem kontekstu je pomembno načrtovanje novih sosesk, ki upoštevajo pomen javnih prostorov za mlade, zlasti prostorov za druženje, šport in prostočasne aktivnosti. Čeprav celovite analize urbanističnih načrtov z vidika mladih ni bilo izvedene, se iz povratnih informacij mladih in izkušenj v fokusnih skupinah kažejo pomembni poudarki:

- mladim veliko pomeni razpoložljivost zunanje in brezplačne športne infrastrukture, ki jo redno uporabljajo.
- namenski prostori za mlade, kot so mladinski centri, Center Rog ali prostori v okviru Mestne knjižnice Ljubljana, so visoko cenjeni.
- pojavlja se neustrezna razporeditev: v središču mesta je dostopnost boljša, medtem ko na obrobju Ljubljane mladi pogosto nimajo dostopa do ustreznih javnih prostorov. Srečujejo se v knjižnicah, šolah ali prostorih gasilskih društev, ki pa niso vedno primerna za mladinsko druženje.

5. Potreba po več prostorih za neorganizirano druženje

Pomanjkanje javnih prostorov za nestrukturirano, spontano druženje mladih ostaja izziv. Rezultati raziskave Urada za mladino MOL »Kaj je zate kakovostno mladinsko delo?« iz let 2022 in 2024 kažejo, da mladi za preživljanje prostega časa najpogosteje izbirajo:

- zunanje lokacije (več kot 70 %),
- domači prostor (50 %),
- kavarne in lokale (več kot 40 %),
- nakupovalna središča (malo manj kot 30 %).

To potrjuje potrebo po premišljenem prostorskem načrtovanju, ki ne zajema le stanovanjske gradnje, temveč tudi infrastrukturo za kakovostno življenje mladih.

Učinki in dosežki:

- vzpostavitev stalnega mehanizma ciljnih razpisov za mlade v okviru JSS MOL (štirje razpisi do leta 2024);
- vzpostavljena pravna podlaga za namensko dodeljevanje stanovanj mladim;
- predvidene možnosti za nove oblike stanovanjske preskrbe, kot so zadruge in deljeno lastništvo;
- prizadevanja za vključevanje potreb mladih v urbanistično načrtovanje.

CILJ 10: Med mladimi v MOL krepi zavest o pomenu zdravega načina življenja ter zavest o odgovorni skrbi za svoje zdravje

Zdrav način življenja in odgovorna skrb za lastno telesno in duševno zdravje predstavljata temeljno osnovo kakovostnega življenja mladih ter vplivata na njihovo sposobnost za aktivno sodelovanje v družbi, delovno učinkovitost in splošno dobrobit. Mestna občina Ljubljana si je v okviru strateškega

dokumenta za mlade zadala cilj, da spodbuja in krepi zavest o pomenu zdravja med mladimi z različnimi pristopi, ki vključujejo preventivo, promocijo zdravega življenjskega sloga, trajnostno mobilnost, dostop do virov, ter podporo konkretnim programom in organizacijam.

1. Sofinanciranje programov za promocijo zdravja

MOL redno podpira programe za promocijo zdravja skozi različne proračunske postavke in javne razpise, ki jih koordinira predvsem Oddelek za zdravje in socialno varstvo. Med letoma 2020 in 2023 je bilo podprtih 120 različnih programov, ki jih je izvajalo 28 različnih organizacij. Med izpostavljenimi programi velja omeniti projekt »Psihološko svetovanje posameznikom, parom in družinam v duševni stiski«, ki ga izvaja Slovensko združenje za preprečevanje samomora.

Področje duševnega zdravja se je izkazalo kot ključno, še posebej v obdobju po epidemiji kovid, ko so mladi poročali o povečanih občutkih tesnobe, izolacije in negotovosti. Mladinske organizacije in javne institucije so v tem obdobju okrepile aktivnosti na področju psihosocialne podpore, čuječnosti, preventivnih pogovorov in tematskih delavnic o duševnem zdravju.

Tudi Oddelek za šport MOL prispeva k promociji zdravja med mladimi preko Letnega programa športa (LPŠ). V okviru razpisov spodbuja izvajanje animacijskih dejavnosti za otroke in mladino, vključno z mladimi s posebnimi potrebami in socialno ogroženimi. Vsi izvajalci so dolžni omogočiti brezplačno vključevanje socialno šibkih otrok in mladih v športne aktivnosti, kar pomembno prispeva k enakim možnostim na področju gibanja. V letu 2024 so izdali priročnik *Šport je lajv: več športa, manj ekrana*, ki spodbuja mlade k aktivnemu življenjskemu slogu in zmanjšanju časa, preživetega pred zasloni. S konkretnimi nasveti, igrami in spodbudami za gibanje ozavešča o pomenu redne telesne dejavnosti za telesno in duševno zdravje. Poudarja koristi športa, kot so več energije, boljše počutje, trdnjši spanec in boljša koncentracija. Obenem opozarja na tveganja pretirane rabe digitalnih naprav, kot so odtujenost, utrujenost, osamljenost in slabše telesno zdravje. Priročnik je namenjen trenerjem športnih društev in klubov. Sporoča jim, kako pomembno vlogo imajo kot vzorniki mladim pri oblikovanju zdravih življenjskih navad. Spodbuja jih, da aktivno vključujejo teme o uravnoteženi rabi zaslonov in pomenu gibanja v svoje treninge ter da komunikacijo z mladimi. Ponuja jim praktične predloge, kako ustvariti okolje, ki krepi motivacijo za šport, spodbuja medsebojno povezanost in zmanjšuje odvisnost od digitalnih naprav. Glede na visoko kakovost priročnika in aktualno tematiko, smo priročnik posredovali tudi vsem mladinskim organizacijam, ki ga že, v prilagojeni obliki, uporabljajo pri svojih rednih aktivnostih.

2. Promocija pitne vode in simbolike Ljubljane kot zelenega mesta

MOL že od naslova Zelena prestolnica Evrope 2016 aktivno promovira pomen kakovostne pitne vode kot pomembnega vidika zdravega življenjskega sloga.

V sklopu promocije je bilo postavljenih več kot 35 javnih pitnikov, ki delujejo v toplem delu leta, ter razvita aplikacija »Tap Water Ljubljana«, ki uporabniku omogoča, da najde najbližji pitnik in se hkrati izobražuje o pomenu vode.

V simbolnem smislu je JZ Muzej in galerije mesta Ljubljana oblikoval tudi steklenico »Muzejska voda«, na kateri je odtis roke dečka iz Afrike, ki sicer pešači nekaj ur dnevno do prvega vira pitne vode. Steklenica nosi sporočilo o globalni neenakosti v dostopu do pitne vode in poudarja lokalni privilegij: čista, kakovostna voda iz pipe v Ljubljani, ki jo moramo, ne glede na generacijo, ohraniti.

Na večjih športnih in mladinskih dogodkih (npr. Ljubljanski festival športa, Turnir štirih mest) MOL udeležence spodbuja, naj uporabljajo lastne steklenice za pitno vodo, ki jo lahko napolnijo iz javnih pitnikov s sporočilom o okoljski odgovornosti vseh generacij.

3. Spodbujanje trajnostne mobilnosti in aplikacija Varna pot v šolo

Trajnostna mobilnost je pomemben vidik zdravega življenjskega sloga. MOL v ta namen že od leta 2017 izvaja komunikacijsko kampanjo "Pusti se zapeLJati", s katero promovira hojo, kolesarjenje in uporabo javnega prevoza.

Pomemben instrument za mlade je tudi aplikacija »Varna pot v šolo«, ki s pomočjo interaktivnega zemljevida, informacij o prometni varnosti ter igrivimi vsebinami omogoča otrokom in mladostnikom, da bolje razumejo pravila prometa in varnost. Aplikacija omogoča tudi stalno nadgradnjo z novimi informacijami, kar spodbuja participacijo mladih pri izboljšavah varnosti na njihovih vsakdanjih poteh.

V prihodnje je predvidena tudi dopolnitev aplikacije z označbami priporočljivih kolesarskih poti, kar bi še dodatno spodbudilo uporabo okolju in zdravju prijaznih načinov prevoza.

4. Naslavljanje zlorabe alkohola med mladimi

Čeprav ni bilo identificiranih projektov, ki bi neposredno in sistematično obravnavali problem prekomernega uživanja alkohola med mladimi, je ta tematika prisotna posredno, predvsem skozi vrednote in promocijska sporočila programov mladinskega dela ter športnih dogodkov. Kot primer navajamo, da mladinski centri v Mreži mladinskih centrov Ljubljana pogosto uporabljajo šport in gibanje kot rdečo nit svojih aktivnosti, s čimer mlade spodbujajo k zdravemu življenjskemu slogu.

Na Ljubljanskem festivalu športa, ki ga organizira MOL, alkohol ni prisoten: to je sporočilo družbene odgovornosti, da se lahko družimo, uživamo tudi brez alkohola.

Učinki in dosežki:

- podpora več kot 120 programom za zdravje mladih med 2020–2023;
- razvoj inovativnih digitalnih orodij (Tap Water Ljubljana, Varna pot v šolo);
- postavitve več kot 35 javnih pitnikov in simbolna uveljavitev Ljubljane kot mesta z zdravo vodo;
- promocija športnega udejstvovanja brez alkohola v sodelovanju z mladinskimi in športnimi organizacijami;
- sistematično vključevanje socialno šibkih mladih v športne in druge programe.

CILJ 11: Povečevati število mladih v MOL, ki se vsaj dvakrat tedensko redno ukvarjajo s športom za najmanj 2 % na letni ravni

Redna športna dejavnost pomembno prispeva k telesnemu in duševnemu zdravju mladih ter spodbuja pozitivne socialne vrednote, kot so sodelovanje, vztrajnost in disciplina. Mestna občina Ljubljana si je zato v strateškem dokumentu za mlade zadala cilj postopnega povečanja deleža športno aktivnih mladih s sistemskimi spodbudami, infrastrukturo in podporo samoorganizaciji.

1. Mladi kot prioriteta skupina Letnega programa športa MOL

Letni program športa, ki ga izvaja Javni zavod Šport Ljubljana, mladim omogoča dostop do športnih objektov in zunanjih površin za organizirano in neorganizirano športno dejavnost. V okviru programa se zagotavljajo tudi brezplačni programi pod strokovnim vodstvom, ki so odprti za vse občane, vendar brez ločenega spremljanja udeležbe mladih kot posebne ciljne skupine.

Čeprav posebnih podpornih mehanizmov za samoorganizacijo mladih ni razvitih, se mladim namenja pozornost skozi naslednje športne programe:

- prostočasna športna vzgoja otrok in mladine,
- športna vzgoja otrok in mladine s posebnimi potrebami,
- občudniška športna dejavnost,
- športna vzgoja otrok in mladine usmerjenih v kakovostni in vrhunski šport,
- vrhunski šport.

V okviru teh programov je bilo v obdobju 2020–2023 namenjenih skupno 4.266.000 EUR za mlade na področju športnih aktivnosti

Podatek iz leta 2023 navaja, da je 66 % prebivalcev MOL športno aktivnih, vendar ta odstotek ni ločen po starostnih skupinah. Kljub temu je opaziti pozitiven trend: v letu 2024 se je delež športnikov v mladinskih kategorijah povečal za 6,5 %, kar pomeni premik v smeri uresničevanja cilja.

2. Spodbujanje razvoja urbanih športov

MOL je v obdobju 2018–2024 izvedla vrsto investicij v infrastrukturo za urbane športe, ki so za mlade še posebej privlačni, saj vključujejo gibanje v urbanem okolju, neformalnost in skupnostno dinamiko. Ključne pridobitve:

- Center urbanih športov Stožice (2024);
- skate parki: Stožice, Tivoli, pod Fabianijevim mostom, Savsko naselje (prenova predvidena 2025);
- koloparki: Podutik, Polje, Novo Brdo, Štepanjsko naselje, Nove Fužine, Črnuče, Golovec;
- vadbeni nogometni igrišči (Stožice), tenis igrišča v Parku Vič, športna dvorana Maksa Pečarja, Športni center Baza;
- 16 otokov športa za vadbo na prostem;
- prenove obstoječih objektov: kopališče Tivoli, dvorane, igrišča in atletski stadion na Kodeljevem, hokejska dvorana v Tivoliju, prenova kopališč Ilirija in Vevče.

Takšni ukrepi omogočajo večjo dostopnost in raznolikost športnih možnosti tudi izven formalnih sistemov, kar je ključno za mlade, ki se ne vključujejo v klasične športne klube. ,

3. Vključitev športnih objektov srednjih šol v Letni program športa MOL

Letni program športa v MOL za leto 2024 sicer predvideva vključevanje športnih objektov v upravljanju srednjih šol, vendar je dejansko vključen le en objekt Srednje grafične in medijske šole. Ker večina objektov še vedno ni v funkciji javne športne rabe menimo, da to predstavlja , neizkoriščen potencial, zlasti v popoldanskih in večernih terminih. Izvajanje cilja je sicer v pristojnosti Ministrstva za šolstvo.

Učinki in dosežki:

- povečanje deleža športnikov v mladinskih starostnih kategorijah za 6,5 % v 2024;
- investicije v vsaj 20 novih objektov ali prenov športnih površin namenjenih urbanim športom in mladim;

- zagotovljenih 4,2 milijona EUR javnih sredstev za športne programe za mlade v obdobju 2020–2023;
- krepitev dostopa do brezplačnih programov športne dejavnosti.

CILJ 12: Povečati število mladih v MOL, ki so uporabniki kulture, za vsaj 10 % letno, za vsaj 2 % letno povečati število mladih v MOL, ki se dejavno vključujejo v kulturno ustvarjanje, in od leta 2016 naprej na letni ravni ustvariti najmanj 50 zaposlitev za mlade v kulturi

Udeležba v vsebinah umetnosti in kulture in ustvarjanje sta ključna elementa celostnega razvoja mladih, saj prispevata k oblikovanju identitete, razvoju kritičnega mišljenja, izražanju in družbeni vključenosti. Cilj si prizadeva za celovito spodbudo mladih na področju kulture, tako kot občinstvo kot tudi kot ustvarjalce in zaposlene v kulturnem sektorju. Umestitev Urada za mladino pod okrilje Oddelka za kulturo znotraj mestne uprave MOL ter strategija za mlade sta okrepila povezovanje akterjev mladinskega sektorja s kulturnimi ustanovami in umeščanje ciljne skupine mladih v strateške dokumente ljubljanskih javnih zavodov s področja kulture.

1. Razvojni projekti kulturnih javnih zavodov in zaposlovanje mladih v kulturi

Številni javni zavodi s področja kulture izvajajo projekte, ki so namenjeni posebej mladim in v katerih jih vključujejo v vlogo ustvarjalcev, kuratorjev, sodelavcev in mentorirancev. S tem se krepijo povezave med mladimi in zavodi in povečuje prepoznavnost različnih poklicev na področju kulture.

Navajamo nekaj primerov:

- CUK Kino Šiška je v letih 2020–2022 iz prispevkov za mlade ustvarjalce zbral 10.946 EUR in v letu 2024/2025 dodatnih 7.360 EUR.
- Galerija DobraVaga, ki deluje v okviru KinaŠiška, je v obdobju 2020–2023 vključila 9 mladih kuratorj, od katerih je danes 6 samostojno zaposlenih v kulturi.
- Javni zavod Pionirski dom z obsežnim programom Pionirski teater, sodelovanjem z IGLU impro gledališčem, Art-abonmajem, znanstvenim festivalom in programi za mladostnike nudi tudi mednarodne izkušnje, psihološko podporo in povezave med znanostjo in umetnostjo.
- Mednarodni grafični in likovni center izvaja ciljno usmerjene programe za šolske skupine in družine ter je prisoten v številnih pobudah in sodelovanjih (festival BOBRI, DEKD, Kulturni bazar, Festival študentske kulture, Festival za tretje življenjsko obdobje, Študentska arena, Teden družine, Teden otroka, Igraj se z mano, mestni KUL abonma, Zgodbe ljubljanskih gradov, Kulturna soseska in Brko tura). V sklopu izobraževalnega programa med drugim izvaja mentorstvo rednim študentom pri pripravi diplomskih in magistrskih nalog ter v programu mednarodne izmenjave Erasmus+, strokovno svetuje pri pripravi na strokovni izpit za kustose in pri opravljanju obvezne prakse dijakov. Izvaja tudi program KUL avantura, ki v središče postavlja najstnike in njihov osebni pogled. Enkrat na leto, še posebej pa v sklopu Grafičnega bienala Ljubljana, mlade povabi za nekaj dni k »sebi domov« oziroma jim omogočijo rezidenčni prostor ter ustrezne razmere za razmislek, ustvarjanje in udejstvovanje ter so-vođenje procesa oblikovanja programov.
- Kinotrip je mladinski filmski program Kinodvora, ljubljanskega mestnega kina. Gre za program mladih za mlade, saj ga soustvarja Kinotripov filmski klub – skupina mladih med 15. in 19. letom, ki skupaj z ekipo Kinodvora izbirajo filme, organizirajo dogodke, pišejo besedila, vodijo pogovore s filmskimi gosti in pripravljajo spremljevalni program. Osrednji dogodek programa je Kinotrip – mednarodni filmski festival mladi za mlade. Na njem predstavljajo izbrane filme iz celega sveta, namenjene predvsem mladim, a hkrati odprte tudi za širšo publiko. Festival spremljajo delavnice, debate, srečanja z ustvarjalci in družabni dogodki. Poleg festivala Kinotrip čez vse leto pripravljajo

tudi posebne projekcije, dogodke in filmske večere, kjer mladi dobijo priložnost, da se srečajo s filmom na drugačen način – kot gledalci, ustvarjalci in organizatorji.

- Leta 2023 je v Centru Rog zaživel program Mladi Rog, namenjen perspektivnim mladim med 17. in 28. letom, ki razvijajo lastne projekte s področij izdelovalništva in rokodelstva, produktnega oblikovanja in mode, arhitekture in inženirstva, tehnologije materialov in kulinarike. Izbrani mladi kreativci so v okviru programa pridobili možnost brezplačne uporabe proizvodnih prostorov ter mentorske podpore. V letu 2024 se je program Mladi Rog združil z Mestnim inkubatorjem Mladih zmajev.

2. Kulturna udeležba mladih – obiskovanje kulturnih dogodkov

Kulturne institucije poročajo, da obisk mladih močno niha glede na vsebino programa. Epidemija je dodatno (objektivno) vplivala na zmanjšanje obiska, zaradi zaprtij in omejenih kapacitet.

Kljub temu so se številne kulturne institucije trudile ohranjati povezave z mladimi, nudile cenovne ugodnosti (npr. do 40 % popusta) in brezplačne vsebine. Programi so pogosto sooblikovani z mladimi in zasnovani tako, da vključujejo elemente sodobne, angažirane kulture.

Med opaznimi primeri so:

- Kinodvor redno izvaja filmsko vzgojo za mlade. V letu 2020 je skupno 226 projekcij obiskalo 12.992 obiskovalcev, v letu 2021 241 projekcij za 11.143 obiskovalcev, v letu 2022 490 projekcij za 33.463 obiskovalcev in 39.987 obiskovalcev v skupno 531 projekcijah v letu 2023. Po preteku epidemije je KinoDvor tako zabeležil kar 19 % povečanje obiska.
- Lutkovno gledališče tudi ne vodi statistike o starostnih segmentih občinstva, je pa v letu 2022 zagnal ponovno programsko nišo BiTeater (<https://www.lgl.si/si/predstave/biteater>), ki je pomembna zaradi angažmaja mladih ustvarjalcev. V večini primerov (razen desetnice in Medvedka Puja) gre tudi za predstave, ki so namenjene mladim. Najuspešnejše predstave v tem naboru so: Šolski zvezek (rež. Mia Skrbina) Razmetana soba (Klemen Kovačič) in 410 km (rež. Filip Mramor), ki so bile tudi uvrščene na mednarodne festivale. Iz rednega repertoarja pa izpostavljajo: [Tihožitje](#) (rež. Tin Grabnar), [Temnica](#) (rež. Matija Solce), [Macbeth](#) (rež. Matteo Spiazzi) in [Hišo za lutke](#) (rež. Yngvild AsPELLI, Paola Rizza).
- Slovensko mladinsko gledališče sicer starostne evidence obiska ne vodi, vendar ima vzpostavljena redna sodelovanja s študentskimi društvi (Društvo psihologov in projekt "Kako si?", Društvo študentov medicine, Klub študentov anglistike in germanistike, Študentska sekcija ISHA) in drugimi javnimi zavodi, vladnimi in nevladnimi organizacijami (Taborniška tekmovanja, šahovska društva, Slavistično društvo Slovenije, Društvom mladih geografov Slovenije Egea, KinoDvor, Kino Šiška, Malo ulico in MOL). Je tudi producent festivala BOBRI - ljubljanskega festivala kulturno-umetnostne vzgoje.

3. Kul abonma in nove kulturne sheme za mlade

Med epidemijo je bil Kul abonma Lutkovnega gledališča Ljubljana ukinjen, vendar je Lutkovno gledališče uspešno uvedlo Abonma 15+, ki vključuje mladim dostopne predstave (tudi časovno in cenovno). V sezoni 2024/2025 je vpisanih 135 abonentov. Program omogoča vključevanje v izbirne vsebine, obisk muzeja in redno informiranje o programu.

4. Mestna knjižnica Ljubljana (MKL)

MKL je med mladimi prepoznana kot dostopen in varen prostor za znanje in informacije, a jih večina uporablja knjižnico le za izposojajo gradiva in učenje. Podatki kažejo na počasen, a vztrajen porast deleža mladih aktivnih članov:

Leto:	Aktivni člani 15–19 let	% vseh članov	Skupni obisk mladih
2020	8.217	10,51 %	49.302
2021	7.702	10,08 %	72.048
2022	8.283	10,85 %	74.287
2023	8.765	10,97 %	77.581

Programi MKL za mlade vključujejo literarne dogodke, kvize, bralne projekte (NajPoletavci, Rastem s knjigo), ustvarjalne delavnice, šah in družabne igre, računalniško opismenjevanje, razstave mladih, "Noč v knjižnici" in program Zagovorništva otrok in mladostnikov v sodelovanju z Varuhom človekovih pravic.

Učinki in dosežki:

- sistematično povečanje obiskovalcev mladih v javnih zavodi s področja kulture po epidemiji.
- izvajanje ciljnih kulturnih programov za mlade v vsaj 10 javnih zavodih.
- neposredna vključitev mladih v kuratorsko in produkcijsko delo (npr. DobraVaga, Kino Šiška).
- spodbujanje kulturnega dostopa z brezplačnimi vsebinami in popusti.

CILJ 13: Mladim približati varstvo okolja in naravo

Zavedanje o pomenu varovanja okolja in ohranjanja narave je za mlade ključnega pomena, saj neposredno vpliva na kakovost življenja sedanjih in prihodnjih generacij. Cilj je bil oblikovan z namenom, da bi se mladi v Mestni občini Ljubljana aktivno vključili v okoljevarstvene aktivnosti, razvili trajnostne navade ter vzpostavili povezavo z naravnim okoljem in zavarovanimi območji v MOL.

1. Okoljske navade mladih in razvoj projektov

Varstvo okolja se redno pojavlja kot tematska prioriteta v okviru javnih razpisov Urada za mladino MOL, številne projekte, ki jih podpira Oddelek za varovanje okolja MU MOL, predstavljamo v nadaljevanju.

Izvajalci, mladinske organizacije, še posebej , Zveza tabornikov Slovenije in Združenje slovenskih katoliških skavtinj in skavtov imajo okoljske teme že v svojem poslanstvu in predstavljajo velik del njihovih programov. , Mladi v sklopu skavtskih in taborniških dejavnosti naslavljajo okoljske izzive, vključujejo se v čistilne akcije, učijo se o sobivanju z naravo in trajnostnih načinih življenja. Nekateri projekti nevladnih organizacij in javnih zavodov vključujejo ustvarjanje z recikliranimi materiali (Reciklart), učenje permakulture (Zelena Ljubljana) in spodbujanje ponovne uporabe (Knjižnica stvari, Savske izmenjevalnice, Bolš-jak).

2. Dan odprtih vrat javnih podjetij MOL

Ukrepi strategije predvidevajo vključevanje mladih v razumevanje delovanja javnih podjetij, ki skrbijo za okolje in infrastrukturo (npr. Snaga, VOKA, LPP, JP Vodovod-Kanalizacija). V letu 2025 je bil organiziran dan odprtih vrat **Regijskega centra za ravnanje z odpadki (RCERO) Ljubljana**. Sodelavci VOKA - Snage so vse zainteresirane popeljali po objektih in napravah, kjer na

enem mestu predelujejo mešane komunalne in biološke odpadke skoraj tretjine Slovenije. RCERO Ljubljana sestavljajo razširjeno odlagališče, čistilna naprava za izcedne vode in objekti za predelavo odpadkov.

3. Dejavnosti Oddelka za varstvo okolja MOL

Oddelek za varstvo okolja MOL sicer izvaja številne okoljske projekte, ki prispevajo k ozaveščanju prebivalcev. Ti so namenjeni vsem generacijam, pogosto pa posebej nagovarjajo mlade:

- Medeni dan – ozaveščanje o pomenu čebel, medovitih rastlinah in medenih izdelkih;
- Preprečevanje razmnoževanja tigrastih komarjev;
- Projekt »Obleka naredi človeka, človek naredi obleko« - trajnostna iniciativa o oblačilih in hitri modi ter prekomernega potrošništva;
- Učni zelenjavni vrt – projekt vzpostavljanja mreže brezplačnih učnih zelenjavnih vrtov na vrtičkarskih območjih za večjo samooskrbo;
- »Raznoživa Ljubljana« – mednarodni dan biotske raznolikosti in aktivno vključevanje prebivalcev v spoznavanje in varovanje;
- spomladanska čistilna akcija "Za lepšo Ljubljano" – tradicionalno čiščenje Ljubljanice in javnih površin;
- projekt »Zunaj« – uresničevanje lokalnih idej na prostem z nasveti, mentorstvom in finančno podporo;
- Projekt »Applause« (circular economy) – mestni projekt za upravljanje invazivnih tujerodnih rastlin;
- Izbira drevesa in drevoreda leta – ozaveščanje o pomembnosti dreves za kakovost življenja v urbanem okolju;
- Projekt »Hot spots« – sodelovanje občanov na digitalni karti o vročinskih otokih v Ljubljani.

Učinki in dosežki:

- okoljska tematika je postala integralni del v številnih projektih mladinskih organizacij;
- vključitev tematike trajnosti v razpise Urada za mladino MOL;
- aktivni programi Oddelka za varstvo okolja, ki nagovarjajo širšo javnost.

CILJ 14: Zmanjšati vpliv mladih na okolje s spodbujanjem spremembe navad

Sprememba vsakodnevnih navad mladih je ključna za dolgoročno zmanjševanje okoljskega odtisa mesta. Strategija je prepoznala, da lahko mladi s svojimi odločitvami pri ravnanju z odpadki, potrošnji, ponovni uporabi in odnosu do narave pomembno prispevajo k uresničevanju ciljev trajnostnega razvoja in prehoda v krožno gospodarstvo.

1. Ločeno zbiranje odpadkov v srednjih šolah

Posredni pregled uresničevanja ukrepa je bil izveden prek naključnih obiskov ljubljanskih srednjih šol (Srednja ekonomska šola Roška, Srednja zdravstvena šola, Gimnazija Bežigrad, Poljane, Vič, Moste, Srednja upravno-administrativna šola) v letih 2022–2024 ter naključnega intervjuja s sedemindvajsetimi učitelji, izvedenega na seminarjih Zavoda TiPovej! .

Vse šole izkazujejo aktivno skrb za ločeno zbiranje odpadkov in so vključene v vsaj en šolski projekt, ki spodbuja okoljsko ozaveščenost. Učitelji poročajo, da mladi ločevanje dojemajo kot samoumevno in

da tovrstne navade oblikujejo že v osnovni šoli, vendar opozarjajo tudi na potrebo po nadaljnji motivaciji in razlagi pomena dejanj v širšem kontekstu podnebnih sprememb in globalne odgovornosti.

2. Ločeno zbiranje odpadkov na velikih študentskih prireditvah

Že prva (delna) evalvacija strategije (2019) je ugotovila, da podjetje VOKA Snaga sodeluje z vsemi večjimi organizatorji študentskih in drugih javnih dogodkov pri vzpostavljanju sistema ločenega zbiranja odpadkov. Sodelovanje vključuje postavitev ustreznih zabojnikov, opozorila in označevanje, svetovanje organizatorjem ter ozaveščevalno komunikacijo z obiskovalci.

Čeprav ni na voljo konkretnih statističnih podatkov, iz pričevanj organizatorjev in JP VOKA Snga izhaja, da je trend ločevanja odpadkov opazno izboljššan, tudi na dogodkih, kot so Odprta kuhinja, December v Ljubljani, Ljubljana Festival in veliki športni dogodki.

3. Podpora spremembi navad prek razpisov in projektov

Urad za mladino MOL preko programa Mestni inkubator že od leta 2016 spodbuja mladinske pobude s področja trajnosti. V tem okviru sta bila v zadnjih letih podprta dva izstopajoča projekta:

- FoodIQ: Iniciativa za zmanjšanje količine zavržene hrane, ki z napredno analitiko in strojnim učenjem napoveduje potrebe po prehrani na dogodkih. Uporablja jo že festival Odprta kuhinja, vzpostavljene pa so tudi povezave z ljubljanskimi šolami in vrteci.
- Ozelenimo sosesco!: Participativni projekt v Novih Jaršah, ki spodbuja prebivalce k izboljšanju lokalnega bivalnega okolja skozi zasaditev avtohtonih rastlin, krepitev biotske raznovrstnosti in ozelenitev urbanih območij. Projekt poudarja medgeneracijsko sodelovanje in krepitev skupnostnih vezi.

4. Vidnejše akcije za spodbujanje trajnostnih navad

Poleg institucionalne podpore je bilo v Ljubljani v zadnjem obdobju izvedenih več širše prepoznavnih okoljskih akcij, ki so namenjene predvsem mladim:

- Izmenjevalnice oblačil: izvajajo jih Oddelek za varstvo okolja MOL, četrtne skupnosti, Zavod Bob in Ekologi brez meja. Dogodki mlade ozaveščajo o okoljskem vplivu modne industrije. Od leta 2023 jih redno organizira tudi Mladinska postaja Moste (štirikrat letno).
- Knjižnica reči: neprofitna izposojevalnica predmetov, ki deluje v Savskem naselju, pa tudi pri organizacijah Mladinsko informativno svetovalno središče Slovenije (Zavod MISSS) in Združenje mladih, staršev in otrok SEZAM. Mlade spodbuja k so-uporabi, zmanjševanju potrošnje in trajnostnem ravnanju z viri.
- Podaljšaj lajf svojemu aparatu – servisiraj!: Petkrat izvedena akcija (do 2023), ki omogoča servisiranje elektronskih naprav in s tem podaljševanje njihove življenjske dobe.
- Spoznajmo gozd skozi igro: Program za spodbujanje aktivnega raziskovanja urbanih gozdov, povezan z uporabo priročnika »S preprostimi igrami enostavno v gozd«.
- Povezujemo šport in ponovno uporabo: Leta 2021 je bila v okviru UEFA prvenstva do 21 let izvedena kampanja predelave nogometnih žog, ki so jih mladi skupaj z nevladno organizacijo Smetumet in OŠ Oskarja Kovačiča predelali v cvetlične lončke za Zavetišče za živali in Živalski vrt Ljubljana.

Učinki in dosežki:

- visoka raven ločenega zbiranja odpadkov v srednjih šolah;
- sodelovanje JP VOKA Snage pri vzpostavljanju sistemov ločevanja na javnih dogodkih;

- podpora dvema močno trajnostno naravnanim projektoma v okviru Mestnega inkubatorja;
- povečana vključenost mladih v lokalne iniciative in okoljsko udejstvovanje.

SKUPNI PROJEKTI MESTNE OBČINE LJUBLJANA Z MLADIMI

V okviru izvajanja Strategije Mestne občine Ljubljana za mlade 2016–2025 so bili v zadnjem desetletju realizirani številni projekti in pobude, ki so krepili sodelovanje med mladimi in Mestno občino Ljubljana. Ti projekti so bili bodisi neposredno načrtovani kot del ukrepov strategije bodisi so se razvili spontano

v odziv na zaznane potrebe mladih ali aktualne družbene razmere. Gre za pomemben vidik izvajanja strategije, saj ti procesi omogočajo mladim neposredno vključevanje v javno življenje, krepitev državljskih kompetenc in sooblikovanje urbanega okolja.

Temeljna točka participacije mladih je bila javna tribuna v času nastajanja strategije, na kateri so mladi izpostavili deset ključnih prioritet za svoje življenje v mestu. Te so bile nato vključene v končno besedilo strategije, kar kaže na visoko raven upoštevanja mnenja mladih že v fazi oblikovanja dokumenta.

Med izvedenimi programi in projekti, ki jih je želimo posebej izpostaviti, so:

Mestni inkubator (od 2016): Program, ki omogoča mladim preoblikovanje idej v konkretne projekte za izboljšanje življenja v mestu. Nudi podporo v obliki mentorstva, delavnic, prostorov in finančne pomoči. Do danes je program podprl številne projekte na področjih trajnostnega razvoja, kulture, solidarnih praks in lokalne skupnosti.

Civic EU (v Ljubljani ga je vodil Zavod TiPovej!): Projekt, ki je mladim omogočil aktivno sodelovanje pri razvoju lokalne mladinske politike. Vključeni so bili v raziskovalno delo, pripravo poročil in oblikovanje priporočil. Oblikovali so 17 konkretnih predlogov, ki so jih predstavili na javnih posvetih s predstavniki občine.

Noč mladinskih centrov (od 2023): Pobuda, ki povezuje vseh 19 mladinskih centrov v Ljubljani. V okviru dogodka mladi sodelujejo pri organizaciji in izvedbi kulturnih, ustvarjalnih, medkulturnih in športnih aktivnosti, s čimer se krepi prepoznavnost

mladinskega dela in prostorskih virov znotraj mestnih četrti.	
Evropski teden mobilnosti: Mestna občina Ljubljana se vsako leto aktivno vključuje v ETM, pri čemer mladi preko svojih organizacij izvajajo projekte s poudarkom na trajnostni mobilnosti, varovanju okolja in spodbujanju zdravega življenjskega sloga.	
CML Palača Cukrarna: Postopek vzpostavljanja osrednjega mladinskega centra v Ljubljani je potekal ob aktivnem sodelovanju mladih, ki so prispevali vsebinske predloge in sodelovali v javnih razpravah. Njihovi prispevki so bili upoštevani pri oblikovanju vsebinskega in arhitekturnega programa. Center mladih Ljubljana vključuje vse ravni delovanja mladih – druženje, povezovanje, sodelovanje, kreativnost in udeležanje. Vizija novega centra mladih temelji na participativni praksi vključevanja mladih v procese delovanja – sodelovanje, soustvarjanje, sooblikovanje in soodločanje.	
Prenova LPP avtobusov v mobilna mladinska centra Ljuba in Drago (2020) ter vzpostavitev Skupnostnega centra Borc (2021): Projekti kažejo inovativnost in sodelovanje mladih pri iskanju novih, mobilnih in skupnostnih prostorov za mladinsko delo, pri čemer so pomemben delež sooblikovanja prevzeli ravno mladi sami. Projekt je bil zasnovan in izveden kot proces “od ideje do uresničitve”, kot pedagoški proces na stičišču mladinskega dela in ustvarjalnih panog. Mladi so sodelovali v treh fazah: obnova avtobusa, celostna grafična podoba in promocija. Mlade so na projektu vodili in usmerjali izkušeni strokovnjaki s področja kreativnih industrij (oblikovanje, arhitektura, komunikacija) in mladinskega	

dela. Mlade so mentorirali po načelih “učenje z udejanjajem (learning by doing)”.

Zgodbe iz Govorilnic (2021): Projekt Javnega zavoda Mladi zmaji, kjer so tri odslužene telefonske govorilnice na Špici postale prostor za izražanje mladih in javni program. Mladi so z vsebinskimi prispevki sooblikovali urbano izkušnjo in sočasno soustvarili kulturno dogajanje.

Radio Eter: Spletna radijska platforma, ki mladim omogoča ustvarjanje in distribucijo lastnih vsebin v obliki podcastov, intervjujev, glasbenih oddaj in družbenokritičnih komentarjev. Projekt spodbuja medijsko pismenost, izražanje in participacijo mladih v javnem diskurzu.

Mladi Rog (2024): Program Centra Rog, namenjen mladim od 17 do 28 let, ki razvijajo projekte na področjih ustvarjalnosti, izdelovalništva, arhitekture in tehnologije. Mladi dobijo dostop do delavnic, mentorjev in tehnične podpore. Leta 2024 se je program vsebinsko povezal tudi z Mestnim inkubatorjem, s čimer se je okrepila integracija ustvarjalnega in participativnega pristopa.

Skupni imenovalec vseh naštetih projektov je močna vključenost mladih kot sooblikovalcev programov ter kot nosilcev konkretnih vsebinskih prispevkov k razvoju mesta. Ti projekti ne krepijo le povezanosti med mladimi in občinsko upravo, temveč predstavljajo tudi pomemben prispevek h krepitvi demokratične kulture, participacije ter občutka pripadnosti mladih skupnosti.

SKLEP IN ZAKLJUČEK

Poročilo o izvajanju Strategije Mestne občine Ljubljana za mlade 2016–2025 potrjuje, da je bilo mladinsko delo v mestu v tem obdobju vsebinsko bogato, strateško premišljeno in vključujoče. Mladinski sektor v Ljubljani je deloval kot pomemben soustvarjalec lokalnega okolja, ki ni le odziven na potrebe mladih, temveč aktivno oblikuje skupnostno življenje. Prav tako je pomembno poudariti, da je Mestna občina Ljubljana, ki je že trikrat prejela naziv »Mladim prijazna občina«, s svojimi ukrepi in načeli stabilizirala in podprla vse deležnike mladinskega sektorja.

Z več kot 90 % realiziranimi ukrepi strateškega dokumenta ugotavljamo, da je Mestna občina Ljubljana skupaj s številnimi mladinskimi organizacijami, nevladnimi izvajalci, javnimi zavodi in vsebinskimi mrežami uspela vzpostaviti učinkovit model sodelovanja, ki temelji na podpori, partnerstvu in odprtem dialogu. Ključne usmeritve strategije so bile izvedene sistematično in z merljivimi učinki, številni ukrepi pa se danes izvajajo kot stalna praksa tudi izven strateškega okvira.

Poleg institucionalne podpore je Mestna občina Ljubljana omogočila prostor za eksperimentiranje, inovativnost in udejanjanje pobud mladih samih. Pojav novih pobud, kot so mobilni mladinski centri, Mestni inkubator, Noč mladinskih centrov ali novi skupnostni prostori, potrjuje, da je mladinsko delo v Ljubljani živahno in se stalno razvija. Pomembno je tudi poudariti, da učinki mladinskega dela niso zgolj kratkoročni: številne izkušnje, kompetence in odnosi, ki jih mladi pridobijo, jih opolnomočijo za vseživljenjsko učenje, delo in aktivno državljanstvo.

Pregled izvajanja strategije je pokazal, da mladinsko delo v Ljubljani ne prinaša le storitev za mlade, temveč ustvarja trajnostne produkte, ki širijo znanje, gradijo skupnosti in dvigujejo kakovost življenja v mestu. Mladinski sektor v Ljubljani je tudi izvozno usmerjen: številne organizacije delujejo mednarodno, uveljavljajo kakovostne standarde in prinašajo v mesto evropske izkušnje in povezave.

Strategija za mlade MOL 2016–2025 je pomembno prispevala k razvoju mladinskega sektorja, opolnomočenju mladih in krepitvi družbene kohezije v Ljubljani, Ljubljano pa vzpostavila kot mestni model, prijazen mladim in mladinskemu sektorju, ki ni le model dobre prakse v Sloveniji, ampak tudi v mednarodnem okolju.

S tako visoko realizacijo načrtanih ciljev iz Strategija za mlade MOL 2016–2025 je mogoče suvereno stopiti v novo strateško - razvojno obdobje 2026-2035.